

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Szeptember havában

A nyári szezon vége, illetve az őszi szezon eleje mindég jelentős fordulatként szerepelt a gazdasági naptár lapjain. Szeptember havában korrigálják az emberek azokat a hibákat, amelyek esetleg hátrányára voltak az első fél év nyersmértlegének, a könnyelműek takarodót fujnak, mert kezdetét veszi a gazdasági élet, a csigalassúsággal muló ugorka szezon után.

A mai nappal tehát beléptünk a szeptemberbe, az év azon szakának lettünk részesei, amelyben sok minden jóreménység megvalósulását várjuk. Nem csak a kereskedők és gyárosok, hanem a kormány tényezői is a szabadságra készülész lázas sietségében szeptemberre halasztották a megkezdett munkát, a bevezetett akciók végleges realizálását.

Itt van szeptember, az ígéreték hava. Szó volt már erről a szeptemberről anno daeumal is, amikor az évtizedekig húzó kölesön balada első verssorai megszülettek. Már akkor beszéltek egy szeptemberről, (nem mulasztották el érteni ezalatt természetesen a legközelebbi) amelyben aláírja Románia a külföldi kölesönről szóló szerződést. Miután ez megtörténik, — mondották, — következik a pénzpiac megszilárdítása, a háboru okozta sebek kioperálása a gazdasági testből, a konszolidáció törvényreemlése: ez lett volna tehát az a szeptemberi hónap, amelynek méhében az összes gazdasági jók egy csapásra megszülettek volna.

Ez a messiási szezon kezdett azonban késni és sajnos még ma is késik. A kormány a revalorizáció mellett harcoló lélekvesztőről átlavírozott a lejstabilizáció biztosabb menedéket jelentő hajó kolosszusára, amelynek zátonyos fedélzetén tovább uszák az árban az ország megroppant termelőrendszerével és gazdasági életével, ahelyett, hogy kirántotta volna a bajból a megszorult industrializmust, az ország pénzét, a kereskedelmet és a kölesönméséből igaz valóságot csinált volna.

A szeptemberi hónap utolsó ígéretét a parlamenti szezon lezárása előtt kaptuk. Akkor a kormány azt mondta, hogy sikerült nagyobb államkölesönhöz juttatni az országot. A kölesön lehetővé teszi majd a lej stabilizációját és a Banca Nationala „plafonjának” áttörését. Csak bizonyos akadályokat kell áthidalni...

Mik ezek az akadályok? — Első-

sorban a Reichsbank magatartása, mert a német Birodalmi Bank nem mutatkozott hajlandónak magáévá tenni a Banque de France javaslatát és így Románia a kölesön egyik legerősebb bonitátszírálóját elvesztette. A Németországgal fennálló függő gazdasági ügyek elintézését szept.-re ígérték megvalósítani. Különösebb eredményről ezen a téren nem érkezett jelentés. Németországgal tehát még mindig régi a viszony, holott már itt van szeptember. Teljesen jogos tehát a pesszimizmusunk, midőn azt állítjuk, hogy ez a szeptember újra csak egy a sok közül s nem pedig a megvalósulások hónapja, ahogy ezt tíz évvel ezelőtt mondták minden szezon kezdetén.

Hol vagyunk még a szeptemberre halasztott kölesönügy perfektuálásától.

Rosszindulatu tulzás volna azt állítani, hogy a kormánynak még sem sikerült volna kölesönt szerezni, amelynek dokumentumát mint a külföld előtt rehabilitált bizalommegnyilvánulást mutogatja a kormány a pénzéhes és stabilizációs reményekkel eltelt financiális életnek. A kölesön összege 12 millió dollár, amelyet a Banca Commerciale Italiana nyújtott Romániának előlegképen. A kölesönszerződést állítólag még június végén aláírták s garanciaként a kormány a Creditul Industrial összes letéjeit rendelkezésére bocsájtotta a kölesönt folyósító olasz pénzügyzetnek. Igen üdvös dolog kollaborálni az olasz tőkével, amely ma elég jelentős pozíciót tölt be a nyugati piacokon, a kölesönt azonban ilyen garancia mellett elfogadni nem lett volna szabad, mert ez többet jelent a román nemzeti ipar albértbeadásánál egy idegen nemzetnek.

Ilyen súlyos feltétel mellett szerzte meg a kormány azt a 12 millió dolláros kölesönt, amely arra sem jó, hogy a legsürgősebb állami kiadásokat fedezzék és a költségvetés milliárdos hiányait potolják, mert hiszen az Olaszországból kapott „kölesön” alig egy minimális hányada annak az összegnek, amelyet ravasz és lelketlen szélhámosok a dâmbovița petroleummezőkon elpanamáztak. Semmi körülmények között sem lehet ebből a bankjegykibocsájtást perfektuálni és áttörni a Banca Nationala plafonját.

Van azonban a kérdésnek egy sokkal súlyosabb oldala. Amidőn

ugyanis a kölesön törlesztésére fog a sor kerülni a „Creditul Industrial” esetleg nem lesz képes az előírt feltételeket teljesíteni és akkor előfordul majd az az eset, hogy az ország Ipari Hitelintézete átmege az olasz érdekeltség tulajdonába. Valószínű, hogy ezután a Banca Nationalához fog fordulni amely azonban szintén nem lesz képes segíteni a bajon. És december harmincegyedikén könnyen ber harmincegyedikén, mérlegzáráskor könnyen bekövetkezhet az is, hogy az Ipari Hitelintézet kénytelen lesz felszámolni, mert nem tudta teljesíteni kötelezettségeit a Banca Commerciale Italianával szemben. Az ipari élet megrázkodtatása két milliárd lejért fog következni, olyan kölesönpénz miatt, amelyet semmire sem használtak fel, sőt nem is valószínű, hogy azt valóban megkapta a kormány.

A pénzpiac a legbizonytalanabb ezen a téren és a kedélyek megnyugtató végett a Banca Nationala a következő kérdésekre kellené, hogy sürgős választ adjon: A Banca Nationala valóban megkapta-e már azt a 20 millió dolláros kölesönt, amelyet a plafon áttörésére kívántak fordítani; az olasz kölesönt, amelynek első részletét állítólag folyósították, már valóban az újabb bankjegykibocsájtás céljaira fordították-e; a Banca Nationalának intenciója-e újabb bankjegyemissziót eszközölni és ha igen mikor és milyen feltételek mellett?

Ezek azok a főbb kérdések, amelyekre szeptember havában várjuk a választ.

Az államkormányzatnak tehát akárcsak az ország gazdasági életének fontos dátuma a szeptemberi hónap. Az őszi szezon elején kell a megvalósítás stádiumába juttatni a lejstabilizációt, a nagy külföldi kölesönt perfektuálni, továbbá jelentékeny mértékben emelni kell a bankjegyállományt. Emellett pedig a kormány kilátásba helyezte, hogy szeptemberben új alapokra fogja helyezni a romániai nemzeti ipar védelmének principiumait, a vámtarifát módosítja és harmoniába hozza az államgazdaság érdekeivel, a forgalmi adórendszert és kedvezően módosítja a Banca Nationala pedig felemeli a bankok visszleszámitolási hitelét.

Ha ezeknek az ígéreteknek az ötvenszázalékát beváltják, úgy az

idei év szeptember hava áldásos lesz Románia gazdasági életére nézve, mert tíz évi ígéretés után végre el kell jöjjön az ígéreték betartásának és a konszolidációs tervek megvalósításának hónapja is. Új alapokra helyezkedünk, mert a régi gerendázat, már receseg-ropog és az összedülés komoly veszedelmével fenyegeti a gazdasági és társadalmi élet nemzeti épületét. Ennek azonban nem szabad bekövetkeznie, mert reméljük, hogy végre elérkezett „szeptember hava”...

Seress Miksa

Creditul extern a infiintat la Cluj un depozit Bergmann

Secția Bergmann, Biroul Cluj

Creditul Extern S. A. din București, care de altfel are reprezentanța firmei Bergmann Elekt. izitäts-werke A. G. pentru România, va inființa la Cluj o secție a producător Bergmann, pentru a fi desfășurate cu mai multă ușurință pe piețele din Ardeal și Banat.

Filiala din Cluj a producător Bergmann este condusă de dl Emeric Frankfurter, inginer electrotehnic. Noua întreprindere industrială a fost înscrisă în registrele comerciale ale Tribunalului Cluj, sub numele de „Creditul Extern S. A. Secția Bergmann, Biroul Cluj”. Biroul îl are în str. Memorandului No. 8.

Prin funcționarea acestei secții a minunatelor produse Bergmann, piețele din Ardeal și Banat, vor lua o dezvoltare importantă, întrucât fabricatele acestea cu renume mondial, sunt de prima calitate. Depozitul din Cluj a și început activitatea sub conducerea pricepută de specialist a dl inginer Frankfurter.

— Producția mondială de cacao. Producția generală de cacao ajunge în mediu 480.000 tone anual, revenind imperiului britanic 280.000 tone. Valoarea recoltei mondiale de cacao este evaluată la 25 miliarde lei. Consumul mondial de cacao a ajuns în ultimul an la 450 mii tone, dintre cari 180 mii tone în America de nord. Consumul de cacao în întreaga Europa a ajuns la 250 mii tone, adică numai cu 50% mai mult decât în Statele Unite. Deoarece Statele Unite formează consumătorul principal de cacao, ele au infiintat în 1926 o bursă specială de cacao, prin care și-au întărit influența asupra pieței mondiale de cacao.

A nagyváradai kereskedők monstre küldöttséget menesztenek a kormányhoz és konkrét panaszokat tartalmazó memorandumban kérik Florián nagyváradai vámfőnök azonnali eltávolítását

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság“ nagyváradai szerkesztőségétől

Pár héttel ezelőtt *Gombos Ulpin Traian* biharmegyei kamarai képviselő, a biharmegyei liberális párt főtitkára egész Nagyvárad és Biharmegye közönsége egyöntetű ohajának és akaratának adott kifejezést, amikor *Storeseu* nagyváradai pénzügyi adminisztrátor azonnali eltávolítását követelte. A város és a megye akaratában ebben a kérdésben olyan elementáris erővel nyilvánult meg, hogy a kormány nem térhetett ki annak teljesítése elől és a közönség türelmével

a hincatalos hatalom palástja alatt visszaélő állami főtisztviselőt sürgősen elhelyezte Nagyváradról,

ahol a történetek után *Storeseu* helyzete teljességgel lehetetlenné vált. Az ex-pénzügyigazgató elcséjével át is adta hivatalát kinevezett utódjának.

Nagyvárad és Biharmegye közönsége határozott és energikus fellépésével ilyképpen megszabadult *Storeseu*-tól, de ennek az urnak eltávolítása még korántsem szerezte meg a város és megyei közönségének, főképpen pedig kereskedőinek azt a nyugalmat, amelyre a konszolidáció munkában szüksége van. Nagyvárad és Biharmegye kereskedőinek nyakán még mindig ott ül egy ember, egy közhivatalnok, akinek működése — lehet, hogy túlzott ügybuzgóságból, lehet, hogy a felsőbbeségek felé való alázkodásból, lehet, hogy rosszul felfogott államérdekekből, de bármiből is — olyan nyűg, amelyet tovább nem bírnak el kereskedőink, sőt nemcsak kereskedőink, hanem mindazok, akiket ezzel a közhivatalnokkal sorsuk, ha csak rövid időre is, összehozott.

Ez a közhivatalnok: *Gh. Florian*, a nagyváradai vámhivatal főnöke, aki — ismétljük: lehet hogy rosszul felfogott államérdekekből —

a nagyváradai vámhivatalban valószínűségi rémuralmat teremtett.

Gh. Florian pár év óta áll a nagyváradai vámhivatal élén és működése alatt olyan rendszert inaugurált a vámkezelés körül, amely eleinte felháborodást, utóbb pedig valóságos elkeseredést váltott ki azok körében, akiknek a vámhivatalban dolga akadt. Ez a vámfőnök egyszerűen azt a módszert vezetett be az ideérkező áruk elvámolásánál, hogy — ha kedve tartja — nem a deklarációban megjelölt áruk tényleges minősége szerint számolt, hanem az átvámolandó árut egyszerűen olyan kategóriába sorozza,

amelynek vámdíjtétele sokkal magasabb, mint a deklarációban feltüntetett tényleges árúé.

Ha valaki az ellen felszólal, a vámfőnök kurtán-furesán elintézi, felveszi esetleg a jegyzőkönyvet, de még eddig nem tudunk esetet, hogy ilyen jegyzőkönyv a panasztevőre nézve eredményesen intéződött volna el.

A nagyváradai kereskedők elkeseredése a vámfőnök türehtetlen magatartása miatt az utóbbi időben annyira fokozódott, hogy ak-

cióra szánták el magukat Gh. Florian eltávolítása céljából.

Eleinte csak szorványosan hallatszóttak hangok a vámfőnök ellen, de amikor *Storeseu*, most már ex-nagyváradai pénzügyigazgató eltávolítása precedensül szolgált, az előbb még csak félve megindított mozgalom igen erőteljes jelleget öltött.

A kereskedők egyre szaporodó feljavadulására

a nagyváradai kereskedelmi Csarnok magáéca tette a panaszokat Florian vámfőnök ellen,

majd pedig a sajtóban is egyre-másra jelentek meg olyan komoly közlemények, amelyekben *Florian* vámfőnök elhelyezését követelték.

Az akció körülbelül két héttel ezelőtt aztán egészen kiszélesedett. Nemesak a megye kamarai képviselői avatkoztak belé az ügybe, hanem

magu Mosoiu tábornok, volt miniszter, a biharmegyei liberális párt diszelnöke is, aki mindenkor megértést mutatott a biharmegyei és nagyváradai kereskedők sok-sok hozzá eljutott panaszra iránt.

De a *Florian* vámfőnök eltávolítása céljából megindított akció egy héttel ezelőtt valóságos jelleget öltött. A nagyváradai kereskedelmi Csarnok rendületlenül gyűjtötte az adatokat *Florian* vámfőnök ellen és mialatt a Csarnok vezetőségének purifikáló munkáj mindjobbban élesedett, párluzamosan a Csarnokkal

a nagyváradai kereskedelmi és Iparkamara elnöksége is felfigyelt a vámfőnök ellen egyre jobban felhalmozódó panaszok súlyosságára és a Csarnok akciójában hasonlóan, a kamara is akcióba kezdett.

A kereskedelmi és Iparkamara elnöksége mindjárt a vastagabbik végénél fogta meg a dolgot. Egyenesen a pénzügyminisztériumhoz fordult, ahonnan

hamarosan megjött a hivatalos intervenció folytán az értesítés, hogy egy inspektort küldenek ki a vámfőnök elleni panaszok megvizsgálására.

Az inspektor érkezését péntekre jelezték és az inspektor erre a napra tényleg meg is érkezett Nagyváradra.

A minisztérium értesítésének vétele után a nagyváradai Kamara titkársága felhívást tett közre, hogy mindazok, akiknek *Florian* vámfőnök ellen valamely panasz van, szóban és írás-

ban nyújtsák be panaszukat a kamara titkárságánál, illetve jelenjenek meg a leérkező miniszteri kiküldött előtt.

A nagyváradai kereskedők közül a felhívás alapján többen szóban és írásban is megtették panaszukat a kamaránál, azonban a panaszok zöme, a kereskedelmi Csarnokban tartott ankét után nem jelent meg a miniszteri kiküldött előtt, egyrészt azért, mert legtöbben még mindig tartanak a vámfőnök bosszujától, másrészt azért, mert a Csarnokban tartott

Kolozsváron megindultak az őszi építkezések

Az építőanyagok ára a tavasz óta 30 %-al emelkedett — Nagy a munkáshiány — Ki kell irtani a „Kontár“ vállalkozókat

A tavaszi munkáshiány után aug. hónappal végre élenkülés mutatkozik az iparban is. A tavaszi munkálatok elmaradását talán a most megkezdett őszi építkezések fogják pótolni. Az építkezéseket főképp a magánosok kezdték meg, míg az állami munkálatok csak javításokra, tatarozásokra redukálódnak. A nyersanyagok árai kissé emelkedő tendenciát mutatnak, főképp a téglánál vannak áreltolódások, miután

a kolozsvári téglagyárak közös eladási irodát állítottak fel és így az árakat centrumból irányítják.

A téglá a tavaszi 1700 lejes árról 1800 lejre emelkedett, míg a eszerépp 20—25 százalékos áremelkedést mutat. Faanyagoknál köbméterenként 200—300 lejes emelkedés mutatkozik. Cement- és mészsanyagokban lényegesebb árdifferenciák nincsenek. Kvadrátméterenként egy egyszerűbb ház építési költsége cca 4000 lejt tesz ki, míg diszesebb kivitelű szobák elkészítése kvadrátméterenként 10—20 százalékkal többe kerülnek.

A tavasz óta a munkabérek is jelentős változásokon mentek keresztül, most pedig a munkaalkalom szaporodik, a munkások ismételt béremelési igényekkel lépnek föl. A munkaadók ezen a tendencián úgy akarnak némileg változtatni, hogy külföldről hozzatnak munkásokat, az órabérek azonban így is elérik a 35 lejt.

Az építővállalkozók egyik legsúlyosabb panasz az ugynevezett

ankét határozata az, hogy a konkrét panaszokat terjedelmes memorandumba foglalva a Csarnok mint erkölcsi testület, karöltve az Erdélyi és Bánsági kereskedelmi testületek Szövetségével és a Sfatul Negustoresce-kal, valamint a nagyváradai kereskedelmi és Iparkamarával,

a biharmegyei képviselők és szenátorok vezetésével, egy monstre küldöttség útján egyenesen a kormányhoz jutatja el.

A memorandumban valamennyin konkrét panaszt felsorolják, a panasztevők nevének említése nélkül, de az illetékes hatóság kívánságára a Csarnok titkári hivatalában felvett jegyzőkönyvek szerint szükség esetén a panasztevők neveivel is szolgálnak.

A „tulbuzgó“ vámfőnök ellen megindult akció ilyenformán rendkívül erélyessé vált és hihetőleg Nagyvárad és Biharmegye közönségének teljes melegezésére fog a legrövidebb időn befejeződni.

Ötvös Béla

kontár vállalkozók ellen nyilvánul meg,

A helyzet az, hogy a magánosok nem szakképzett egyénekké készítették el terveiket és végeztetik munkálataikat, hanem az olesó és a mesterségükhöz alig értő, képesítés nélküli munkásokat használnak föl terveik elkészítéséhez. Hogy a törvényes előírásoknak is eleget tegyenek, rendszerint építőmesterrel szignáltatják a tervrajzot és így az építési engedélyt sikerül akadálytalanul megszerezniük.

A legsúlyosabb hiba itt magában az ipartörvényben keresendő, mely azt lehetővé teszi, mert nem nyújt garanciát arra, hogy az építetők csak szakemberekkel végeztethessék munkálataikat.

Ha szorványosan rá is jönnek a hatóságok az ilyen képesítés nélküli munkások visszaéléseire, csak kisebb pénzbüntetésre ítélik a törvény megszegőit és így azoknak még mindig kifizetődik a büntetés rizikója mellett tiltott munkát vállalni. Egyetlen alkalmas védekezési mód az volna,

ha a törvény nemcsak a munkát elvégző kontármunkást, de magát az építetőt is felelőssé tenné és bírságná és nem engedélyezné az építetést csak képzett építőmestereknek, vagy építészeknek, valamint megfizettetné azt az adót, melytől az állam az ilyen kontárok által végzett munka után elesik.

Az építőiparban a tulajdonképpeni lendület csak akkor állhat be, ha a lakások teljesen felszabadulnak, mert amíg ma inkább a régi épületekhez hozzáépítenek vagy ráépítenek, addig a lakások felszabadulása esetén minden bizonnyal intenzív módon megindulnának az építkezések.

„Phönix“

Kénsav és Vegyi Termékek Gyára R. T.
Baia-Mare

Ajánl a t. c. gazdaközönségnek az őszi vetésekre 16—18% szuperfoszfátot, keverék és szőlőtrágyákat. A foszfortartalom garantálva.

A reciprok-biztosítók komolyan veszélyeztetik a romániai biztosítási piacot

Jó eredménnyel zárult a jég-kampány — 40—50 ezer lej kereset egy halálesetnél

A komoly biztosító intézeteket súlyosan érinti a napról-napra szaporodó ugynevezett reciprok biztosítással foglalkozó intézetek működése. A nagy és komoly biztosítóintézetek alig tudnak az életbiztosítás ágazatában eredményeket elérni a kölcsönösségen alapuló társaságok miatt, ha ezeknek a társaságoknak a működése legtöbbször csak a hiszékeny szegény emberek becsapására szolgál. Az egyik nagy és komoly biztosítóintézet vezérigazgatója a reciprok intézetek működéséről a következőket mondotta:

— A reciprok biztosítással foglalkozó társaságok — mondotta informátorunk — nem is nevezhetők biztosítóintézeteknek, mert a törvényben előírt feltételek egyikét sem teljesítik, melyek a biztosítóintézet felállítására vonatkoznak. Nem egyebek alkalmi társaságoknál,

melyek a tudatlan és hiszékeny embereket egy csoportba toborozzák és minden rizikó nélkül a toborzott egyének által befizetett hozzájárulásból óriási hasznot húznak adminisztráció címén.

Nincs azonban semminemű ellenőrzés és így az adminisztrációt ezek a társaságok saját kényük-kedvük szerint vezethetik. Így gyakran előfordulnak visszaélések, melyek ellen a tagként beiratkozottak még védekezni sem tudnak, amíg a nagy és komoly bejegyzett biztosítótársaságoknak a törvény előírja, hogy alaptőke tartalékukat állampapírokba és ingatlanokba kell befektessék és díjtartalékuknak legalább egynegyedrészt pedig szintén ilyen biztos elhelyezésekre kell fordítsák, addig reciprokbiztosítókat semmi sem korlátozza. A csoportbiztosítók nemcsak, hogy a törvény vonatkozó szakaszainak nem tesznek eleget, hanem a beiratkozott tagok befizetett hozzájárulási díjait is teljes mértékben saját céljaikra használhatják föl, úgy, hogy a biztosított fél azt sem tudhatja, hogy befizetett pénzét az intézet által megnevezett kedvezményezett valamikor meg fogja-e kapni. Ezek az intézetek

kifejezetten arra alakultak, hogy minél ravaszabb trükkökkel kijátszák a közönséget, mert egy intézet minden egyes haláleset után

40—50 ezer lej hasznot tehet zsebre. Ujabbán főképp a Regátban alapított ilyen reciprok-intézeteknél már az is előfordult, hogy a fél által befizetett hozzájárulási díjakat egyszerűen eltüntették s mikor egy haláleset folytán a kifizetés esedékessé vált volna, az intézet minden indokolás nélkül kategorikusan megtagadta a kifizetést.

— A komoly biztosítóintézetek a kereskedelmi és iparkamarákon keresztül mindent elkövettek, hogy ezeket a nyílt visszaéléseket az illetékes tényezőkkel megakadályoztassák, azonban mindeddig az összes intervenciók eredménytelenül végződtek. Reméljük, hogy az új biztosítási törvény kapcsán, mely a közeljövőben a parlament elé kerül, ez a panaszunk orvoslást nyer.

A jégkárbiztosítási kampány eredményéről a biztosítóintézetnél az alábbi információkat kaptuk:

— Öt deficeittekkel súlyos esztendő után

az idei év jégbiztosítási kampány kedvező eredményekkel zárult.

A gazdák okulva az előző évek súlyos jégkárain, nagyobb területeket biztosítottak, bár a díjtételek sokkal magasabbak voltak, mint az előző években. A biztosítás feltételeit a külföldi viszontbiztosító intézetek megszigorították és így a belföldi intézetek ezeket a feltételeket eszkomptálni voltak kénytelenek. A károk a bevett díjak alig 15 százalékát tették ki és így tagadhatatlan, hogy az intézetek ebben az ágazatban az idén elég szép haszonnal dolgoztak.

— A tüzbiztosítás a szezon elején igen szép perspektivákat nyújtott. A nagy szárazság azonban nagyban hozzájárult ahhoz, hogy főképp a gabonaneműek betakarításakor előforduló gyakori tüzesetek ezeket a kilátásokat kissé lerontották.

A súlyos baj oka azonban ott keresendő, hogy még mindig gyakran fordulnak elő ugynevezett gyanus tüzkárok.

A biztosító fél még most is azt hiszi, hogy ha telepét vagy házát kétszer akkora értékre biztosítja, mint annak valódi értéke, tűz esetén a biztosított értéket kapja kézhez; ebből származik a legtöbb öngyulladások. Az ilyen öngyulladásoknál

a helyszíni szemle vagy a későbbi ügyészégi nyomozás legtöbbször

Sosirea uniu transport de monezi de aur

In ziua de 26 August a intrat în țară prin punctul de graniță Curtici un vagon

conținând 6000 kilograme monezi jubilară de aur, cu efigia regelui Ferdinand.

Vagonul venia din Anglia.

Încă în luna Septembrie anul trecut Banca Națională trimisese în Anglia

megállapítja a gyújtogatás bűntettét,

a tetteit azonban csak ritkán sikerül kézrekeríteni és így a biztosítóintézetek a károkat majdnem minden esetben kénytelenek kifizetni. Az elmúlt év a tüzbiztosítás terén a legzomorubb évek egyike volt, mert

a legtöbb biztosítóintézetnél a kifizetett károk érték a díjtételekben bevett összeg teljes értékét.

Azok az intézetek, amelyek a legnagyobb elővigyázatossággal jártak el a tüzbiztosítások felvételénél, még felmutathatnak valamelyes hasznot, de a kisebb intézetek, melyek nem szelektálják eléggé tüzbiztosításaikat, sokszor kárral zárták az évet.

— Az idei év

egyik legnagyobb tüzesete a preszmári posztógyár égése volt, ahol a kár meghaladja a 60 millió lejt.

A külföldi viszontbiztosítók a Romániában előforduló gyanus tüzesetek miatt sokkal nagyobb díjtételeket követelnek a viszontbiztosításaiknál és így a belföldi intézetek ezek miatt a gyanus esetek miatt kényszerítve vannak díjtételeiket magasabban megállapítani, mint az a tényleges rizikó árnyainak megfelelné.

— Érdekes — fejezte be nyilatkozatát informátorunk — hogy a biztosítóintézetek az államgazdaság szempontjából oly nagy jelentőséggel bírnak, hogy a külföldi kölcsön tárgyalásokor

a külföldi tőkecsoportok a viszontbiztosítóintézeteket is megkérték, hogy adjanak referenciát a romániai állapotokról,

illetőleg kihelyezési lehetőségekről. A biztosítóintézetek tehát még a külföldi kölcsön megkötésénél is értékes szolgálatot tehetnek az államnak. Csak nem kell megbénítani őket. A zugbiztosítókat igen.

Cu aceasta Banca Angliei trebuie să bată monete care să constituie rezerva noastră metalică.

In ultimul timp intervenind o schimbare a angajamentului

s'a hotărât ca depozitul nostru de 5 milioane lire sterline să nu mai fie adus în țară,

dar să rămâie la dispoziția noastră, având posibilitatea să-l retragem când vom voi.

In schimb lingourile trimise anul trecut să fie transformate în monedele care au sosit acuma.

Vagonul, plumbit și însoțit de delegați englezi și români a plecat sub pază militară spre București.

Konzervgyárat létesít az Arad—Brádi Ipari Rt.

Érdekes tervvel foglalkozik az Arad—Brádi Ipari Rt., amely tudvalevőleg az ACsEV jogutóda. Az új kezekbe került vasutvállalat ugyanis is a brádi vonal mentén nagyobb kiterjedésű gyümölcsösök, valóságos gyümölcserdők fölött rendelkezik, amelyek kihasználási lehetősége kérdésében az agilis Niculescu vezérigazgató vezetésével már hetek óta intenzív tanulmányok folynak.

A vasutvállalat ugyanis azt a különösen a körösvidéki gyümölcsgazdaságra üdvös tervet akarja rövidesen megvalósítani, hogy egy speciális vezetőség segítségével piacokat biztosít az arad- és hunyadmegyei gyümölcsstermés számára, nemkülönben pedig konzervgyárat létesít — a tervek szerint Arad székhellyel — a felesleg ipari feldolgozására is. A gyümölcsstermelés és a konzervgyár természetesen a vasutvállalat keretein belül jönne létre és annak vezetése Niculescu vezérigazgató irányítása mellett történne, akinek a kérdésben megnyilvánult jóindulatu tevékenységét és magát a tervet bizonyára megleléssel és örömmel fogadják a hegyaljai és körösvidéki gyümölcsstermelők.

Ardealul Economic

Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

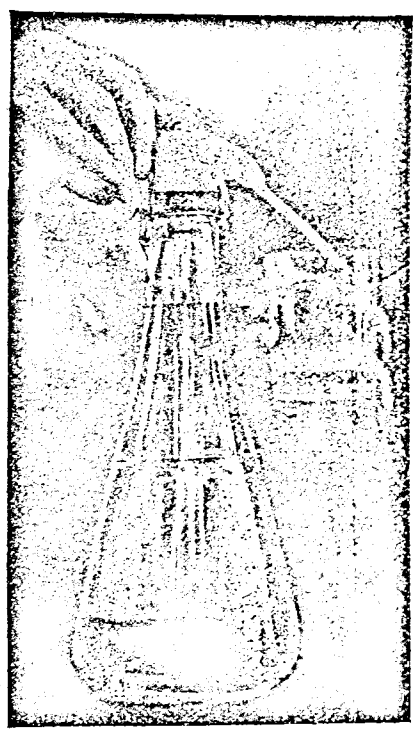
Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
Szöveg között cm²-

ként — — Lei 15'—

Többi hirdetés ol-

dalon — — Lei 10'—

Egy garmond sor Lei 80'—

FABRICA DE SIFON

»SALON«

SZIKVIZGYÁR

ARAD, PIATA CATEDRALEI (TÖKÖLY-TÉR) No. 14.
TELEFON: 430

Beți numai

Sifon „Salon”

căci această se distribuiește în sticle universal patentate, igienice, curățiți la fiecare ocașie dinnăuntru și dinafară.

Csak

„Salon” Szikvizet

igyunk, mert ez világszabadalmazott, higienikus, kívül-belül állandóan tisztított kengyelzáras palackokban kerül forgalomba!

Ma nyílt meg az Erdélyi Gazdasági Egylet mezőgazdasági gép- és anyag- kiállítására

Hatalmas érdeklődés előzte meg a kolozsvári gazdanapokot — A szászok mintáját kell követni a magyar kispasztoroknak

Néhány héttel ezelőtt részletesen beszámoltunk arról a nagyarányú mezőgazdasági gép-, anyag- és növénykiállításról, amelyet az Erdélyi Gazdasági Egylet tervezett megtartani szeptember 2—8 napok között. A kiállítás és a gazdanapok fontossága annál is inkább érdekesebb, mert közismert tény, hogy a mezőgazdasági termelésünket az agrár-reform a szomszédos államokéval szemben igen érzékenyen háttérbe szorította. Románia vámpolitikája évek óta lehetetlenné teszi az állatexportot és így az állattenyésztés egészséges, szabad fejlődését. A növénytermelést és állattenyésztést egyaránt a liszt és husarak állandó maximálása béklyókba szorítja. A gazdaközönségnek közismert szorongatott helyzetében eladósodásának tetőlokán az Erdélyi Gazdasági Egylet minden lehetőséget megtesz, hogy

a mezőgazdasági termelést az ediginél jövedelmezőbbé tegye és magasabb színvonalra emelje.

Ennek a célnak érdekében az egyesület már ez év tavaszán rendezett egy nemesített tavaszi vetőmag kiállítást és most szeptember hó 2—8 napjain Kolozsváron egy,

a tavaszinál jóval nagyobb őszi vetőmag kiállítást rendez,

amely mezőgazdasági termény, gép, eszköz és anyag kiállítással is kibővíül.

A kiállítás ma délelőtt nyílt meg és a megnyitást megelőző hatalmas, minden irányból megnyilvánuló érdeklődés biztosítja teljes mértékben a kolozsvári gazdanapok sikerét.

A kiállítás kapcsán naponta gazdasági szakelőadások lesznek, gyűléseket tartanak, a cukorrépatermelők, méhészek stb. Szeptember hó 3—án

a gazdasági akadémia birtokának egyik Dónát-ut melletti tábláján talajmivelő gépbemutató lesz,

szeptember hó 4-én reggel a heremag termelő gazdák megtekintik a Banca Centrala „Bedell” rendszerű heremagtisztító gépeit és a kiállítás minden napján délután 4 órától

a legkiválóbb erdélyi szakférfiak gazdasági előadásokat tartanak.

A kiállításban való részvételét több belföldi és külföldi növénytermesztő intézet és magán gazda, valamint nemesített vetőmag utántermeléssel foglalkozó gazdaság jelentette be. A bíráló bizottság felkérte az állami vetőmagvizsgáló állomást, hogy

szakközegét bocsássa a juri rendelkezésére abból a célból,

hogy a beküldött vetőmagvak III. sulyát, 1000 szem sulyát, acéloságát, siker tartalmát és egyéb a minőségre befolyást gyakorló tulajdonságait szakszerű vizsgálatok alapján bírálhassa el.

A buza minőségi vizsgálati módszereiről dr. Konopi Kálmán szemléltető előadást fog tartani.

A kiállításon résztvesznek az összes romániai mütrágya gyárak,

a nagyobb mezőgazdasági gépgyárakon kívül a Hangya központ, mely egy falusi minta szövetkezeti boltot mutat be, abból a célból, hogy az érdeklődő gazdaközönséget ezután is tájékoztassa afelől, hogy tömörülése útján milyen sokoldalú igényt, tud kielégíteni gazdasági téren a legelőnyösebb módon.

Az egyesülethez több gazdasági egyesület, gazdakör és szövetkezet jelentette be, hogy

a kiállítás alkalmából csoportos kirándulást óhajttak rendezni Kolozsvárra.

A kispasztorok elszállásolását, a kolozsvári hóstáti kispasztorok vállalták, akik terményeikkel szintén részt vesznek a kiállításon. A vidékről igen

sok gazda jön csak azért, hogy dr. Bittera Miklós gazd. akadémiai tanárnak a mütrágyázásról szóló szeptember 2-án délután tartandó előadását hallgassa és a hírneves professzortól szaktanácsot kérhessen.

Az állami monopól hivatal dohánytermelési felügyelőse engedélyt adott a termelőknek 2 kg. dohánylevél leszedésére és beküldésére.

Több magángazdaság s vármegyei mezőgazdasági kamara bejelentette, hogy kisebb-nagyobb mennyiségben nemesített gabona vetőmagvakat óhajttak beszerezni.

Különösen a vetőmagvak szelekciónálása szempontjából van nagy jelentősége az EGE akciójának, mert tudott dolog, hogy a gabona standardizálása emlékeztető parlamenti tárgyalása alkalmával, a szakértők leg súlyosabb kifogása a rendszer bevezetése ellen az volt, hogy addig utópia és káros következményekkel járó erőszakos intézkedés a standardizálás, amíg a vetőmagvak szelektálásai.

Egészséges mezőgazdasági élet egyébként is csak racionális mezőgazdasági kultúra mellett teremthető meg. Ebből a szempontból a magyar földművesgazdák sokat tanulnak a németektől és szászoktól, akiknek elsősorban sikerült összefogniok, hogy közösen védhessék majd egyéni és a köz érdekeit.

November 8-án Thill Mátyás kérelmére 20.500 lejes követelése fejében árverésre kerül Hoffmann Antal ujpécsi féléháza 40 ezer lejes kikiáltási ár mellett.

November 10-én a Timisiana Bank 4000 dolláros követelésének behajtása végett árverést tüzetett ki Draehler Vilmosné erzsébetvárosi féléháza 185.000 lejes kikiáltási árón.

November 14-én Dominik Antal 30 ezer lejes követelése biztosítására árverezik Farle Péter sági féléházát 50.000 lej kikiáltási árón. November 19-én a Banca de Scout a Romániai temesvári fiókjának kérelmére 452 ezer lej követelés biztosítására árverésre kerül Niemetz Ferenc erzsébetvárosi háza 1.500.000 lej kikiáltási árón, azonkívül tizennégy egyéb ingatlana összesen 1.404.000 lej kikiáltási árón. November 20-án özvegy Maurer Jakabné négyszáz lej miatt árverést tüzetett ki Maurer Ignác mehalai házának háromnegyed részé-

re, amelynek 32.564 lej a kikiáltási ára.

November 22-én Leszi Péter 3.111 lejes követelése fejében elárverezik Domis Miklós szabadfalui féléházát 80.000 lejes kikiáltási ár mellett. November 24-én Anuica Aurél dr. elárvereztetti Angyal Lajos és Molnár József erzsébetvárosi házáat 118.200 lejes kikiáltási árón.

November 26-án Anuica Aurél dr. 3.600 lejes követelése fejében árverésre kerül Dankó Mihály girodai féléháza 25.000 lejes kikiáltási árón. November 27-én a Gyárvárosi Hitelintézet 15.000 lejes követelésének behajtása végett elárvereztetti Rosenauer Jánosné két szakálháza házáat felét 300.000, illetve 140.000 lejes kikiáltási ár mellett. November 28-án a Bánáti Bank és Hitelintézet 75.000 lejes követelése fejében árverésre kerül Tóth András és Róza két gyárvárosi háza 546.000 illetve 226.000 lejes kikiáltási árón.

Exportul de struguri și fructe în Polonia

Ministerul de finanțe a fost sesizat de sindicatul viticol din Basarabia de necesitatea exportului de struguri și de fructe în Polonia, care este un important consumator al acestor produse.

Di V. Bădulescu secretarul general al ministerului de finanțe a luat contact cu ministerul agriculturii și domeniilor pentru a vedea cum s-ar putea ajunge la favorizarea scurgerei produselor viticole și a celorlalte fructe cari după cât se pare s'au produs în cantități abundente anul acesta în provincia de peste Prut.

Accastă măsură urmează să fie luată de urgență întrucât acum este sezonul exportului fructelor.

Pentru ajutorarea producătorilor din Basarabia se va interveni în acest scop pe lângă guvernul polon, pentru a admite importul acestor produse până când se va ajunge la stabilirea regimului vamal între noi și statul vecin.

Nouile construcții de cale ferată

Se știe, că în vederea intensificării lucrărilor la nouele linii de cale ferată în construcție, precum și pentru acele ce se vor mai construi, ministrul comunicațiilor a cerut Consiliului de Miniștri ca Direcția lucrărilor de cale ferată, să treacă sub administrația Direcțiunii Generale a Căilor Ferate Române.

În scopul activării lucrărilor, d. Constantin Dimitriu, ministrul comunicațiilor, însoțit de d. N. Teodorescu, directorul general al Căilor Ferate Române și de directorii dela lucrările noi de cale ferată, vor întreprinde imediat o inspecțiune pe toate șantierele de lucru. În cursul acestei săptămâni se vor examina lucrările liniei Buzău-Nehoiși-Brașov și tunelele de pe această linie; vor urma pe urmă linia Bumbesti-Livezeni-Ilva Mică-Vatra Dornei și Chișinău-Sacaidac.

Se va aviza de îndată după ce aceste inspecțiuni se vor fi terminate, de ce credite este nevoie imediat, pentru ca lucrările să fie activate și terminate cât mai curând.

Olvassa a

„Lemnul”-t

Uzinele de Fier și Domeniile din Resita S. A.

Capital Social Lei 750,000.000. București, Str. Povernei 2.

Fier de comerț, Grinzi I și U, Fier fasonat, Table groase și mijlocii, Șini și material mărunț pentru ecartament normal și îngust. Schimbători, macazuri, incrușișări, poduri și alte construcții de fier, plăci turnate, vagonete, piese de vagoane. Osii, Bandaje, Roți din oțel turnat. Perechi de roți complete Locomotive pentru ecartament normal și îngust. Materiale turnate din oțel și fontă, piese forjate, Buloane, Suruburi, Nituri, etc., etc.

Electro-motoare, Dinamuri, Generatoare, Transformatoare, instalațiuni complete de centrale electrice, industriale și comunale, electrificări de orase, Echipament electric pentru industria petroliferă. Atelier de construcțiune pentru aparate și unelte de sondaj. Armament și munițiuni. Pluguri și alte unelte agricole. Nicovale, Lopeți, Sape, etc. Mine, Fabrici și Domenii la: Resița, Anina, Boeșa, Oravița, etc.

Pentru fier laminat și mașini agricole reprezentanța:

S O C O M E T

S O C O M E T

Societate Comercială Metalurgică, S. A.

București, Calea Victoriei No. 51.

Adresa Telegrafică: „S O C O M E T A L”

TELEFON: 50/61.

TELEFON: 47/24.

Haldoklik a Bánság kisipara s ezer bajjal küzd mezőgazdasága

Meg kell menteni a lejtőre sodródó Temesvár városát — A kisipar talpraállítása elsőrendű nemzeti érdek! — Olyan bankra van szükség, amely kishiteleket nyújt az iparosoknak s mezőgazdáknak — olcsó kamat mellett

— Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság Temesvári szerkesztőségétől —

A kormány iparpolitikája országosan súlyos válságba sodorta a kisipart. Románia középosztályának azt a deklarációját,

amelynek életstandardja mértéke az ország átlagos jólétszínvonalának.

A nagyipar bajait számtalanszor tettük szóvá, de most a szörnyű krízisben élő kisipar ügyével kötelességünk foglalkozni, amelynek

talpraállítása, elsőrendű nemzeti érdek!

A kormány — mi ezt megmondhasuk férfias őszinteséggel — kemény kézzel nyult bele az általános gazdasági válsággal amugy is élet-halál harcot vivő kisipar sóvány egzisztenciáját adó háztartásába. Szinte kegyelemdőfés volt az az ismert rendelet, amely az iparos tanulókat beiratási és felszabadítási díjait központosítva Bukarestbe rendelte befizetni.

E rendelettel kapcsolatosan az ország iparostársadalma annak idején kongresszust tartott s a határozatot küldöttség tolmácsolta az iparpolitikát megszemélyesítő szakmainszter színe előtt.

Hiába minden

Az ország iparostársadalmának ez az egyöntetű felzúdulása hiábavaló volt. Hiába volt kérés, tiltakozás, küldöttségjárás. A rendeleten nem változtattak.

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság, amely napi és pártpolitikától nem befolyásolt organum s amely objektív szemmel

csak a nemzeti ipar megvédését tekinti elsőrendű feladatának,

felemeli tiltakozó szavát a nemzeti érdeket mélyen sértő iparpolitika ellen.

Hiszen megdöbbentők azok a statisztikai adatok, amelyek arról számolnak be, hogy

Románia tejjel-mézzel folyó Kánaánjában a dúsgazdag Bánságban és fővárosában, Temesvárott, küzködik a nagyipar és a katasztrófa küszöbén áll a román kisipar.

Temesváron, ebben a nagyrahangosított iparcentrumban az Ipartestület, ahol valaha pezsgő, eleven élet adott számot arról, hogy itt

országot fentartó munka folyik, hogy itt az államháztartás költségeire ömlék az adó,

ma siralomházi a hangulat.

Az Ipartestület hivatalában a tisztviselők szomorúan végzik a kisipari élet (?) adminisztrációját és kiábrándító számokat irnak a nyilvántartási könyvekbe.

Temesvár városának ipartestületében ijesztő mértékben csökken az önálló iparosok száma.

A Bánságban mintegy

ezer önálló iparos szüntette be üzletét!

Ebből Temesvár városára:

öttszáznegyven megszűnt önálló ipari műhely esik.

Ezekhez a számokhoz nem kell kommentár.

Ez a tény — túlzás nélkül —

valóságos nemzeti veszedelem!

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság hivatásának tudatában bátor hittel és igaz jóindulattal ajánlja a kormány figyelmébe ezt a szörnyű dekadenciát!

Nem akarjuk hinni, hogy óvásunknak nem lesz visszhangja. Hiszen, ha kormánysegítség nem jön, úgy az ország egyik legjelentősebb központja,

Temesvár, lejtőre csuszik.

Meg kell menteni ezt a szörgalmas nagyratörő várost.

A munkanélküliek szaporodása — súlyos veszedelem...

Természetes kísérő jelensége ennek a megdöbbentő képnek

a munkanélküliek ijesztő szaporodása,

valamint az, hogy az ipari pályák a törekvő ifjúságot

a szülők most már nem merik ipari pályára adni.

Ma nálunk a pályaválasztás igazán tragikus dilemma.

Az országos jelentőségű ipari válság nyomozó légkörében igazán nem tudja a pályát választó ifjú, hogy hova lépjen.

A kisember nem tudja gyermekeit magasabb képzettséghez juttatni. Különben is a hivatalnoki pálya s egyéb intellektuális szabad foglalkozás is sóvány kenyeret nyújt.

A nemzet iparait kell konszolidálni. Ez mindennek az alapja!

Ma — s ezt nem győzzük eléggé hangsúlyozni:

óriási válsággal küzd a dolgozó osztálynak az a része, amelynek értékalkotó munkaszám forog a kezében román, német, magyar egyformán.

Jöjjön hamarosan a kormány, nyújtson segítő kezét. — Önmagán segít, ha az ország óriási táborán, — az iparosokon segít.

Hiszen, ha az iparos társadalom pusztul — pusztul a kereskedelem s a mezőgazdaság is. Illetőleg ez egy olyan „cureulus-riciózus“, amely megváltoztathatatlanul összefügg.

A mezőgazdaság bajai, az ipari pangás mellett sorvasztják a Bánságot és Temesvárt.

A mezőgazdaság válságának két forrása az értékesítési és a hitelkrízis.

A mezőgazdasági hitel alapja a gazdasági életnek.

Háromhónapos, hathónapos olcsó váltóra kell pénzt kapjon a mezőgazda.

Teremtsen maga az állam egy olyan intézményt, amely

idejében adhat olcsó pénzt a gazdáknak.

Kedvező eredménnyel zárult a Ruszinszkó gazdasági életének első félévi nyersmérlege

A ruszinszkói faipari vállalatok az első félévben meglehetősen jól voltak foglalkoztatva, bár esupán kisebb nyereséget tudtak felmutatni. Mig a szlovenszkói puhafapiac 1927-ben jó konjunkturára tekinthetett vissza, ez a ruszinszkói puhafapiacról nem mondható el. Ennek részben a lengyel konkurrencia az oka, más részben Kelet-szlovenszkó exponált helyzete. Az állami fűrésztelepek jól voltak foglalkoztatva, ezzel szemben a máramarosi fűrészüzemek vagy egyáltalában nem rendelkeztek gömbfával, vagy csak igen kis mennyiségben állott rendelkezésükre. A keményfaüzemek kedvező eredményt mutattak fel.

A hasábbükkfa-export, amely

a múlt évben Magyarország felé lényeges emelkedést mutatott fel, az első félévben megfelelő árák mellett nagyon élénk volt

és a folyó évben az export további emelkedésére lehet számítani. Egyébként a szlovenszkói, ruszinszkói, romániai és jugoszláviai tüzelőfatermelők összműködése és azoknak egy közös eladóközpontba való tömörülése nemcsak az árák stabilizációját vontá maga után, hanem sokkal megfelelőbb piaclehetőségek is elérhetőek. A faiparban az üzlet általában még élénkebb lett volna, ha időközben vagonhiány nem lépett volna fel.

A faszénipar az első félévben szintén jól volt foglalkoztatva, sőt egyes üzemek termelésüket emelték is.

A produktumok elhelyezése a nemzetközi piacokon kielégítő volt, úgy, hogy raktáron nincs semmi készlet. Mig a faszéniparban az árák szilárdak, a világpiacon az árák nyomottak maradtak, miután egyes cikkekben tulajánlat mutatkozott, amely befolyásolta az árképződést.

A gyufaiparban a színérvárlajai

Hizlalási, tenyész és terményekre adandó előlegekről, illetve hitelekéről van itt szó. A Bánság bankjai mindent megtesznek, amit csak tehetnek, de

nem rajtok muló okok azok, hogy ilyen egészen olcsó kishiteleket nem nyújthatnak.

Ugyanez az intézmény segíthetne a lecsúszott iparostársadalmon. Ha ilyen természetű gyors segítségről gondoskodás nem történik, úgy a Bánság és Temesvár nem tud újból feljutni prosperitásának igazi színvonalára.

Racionális ipari és mezőgazdasági politika az lenne, hogy az ilyen dúsgazdag, őstermékekben és iparban oly elsőrendű országrészen mint a Bánság és annak pompás metropolisza Temesvár, két kézzel segítene.

Mert ma már csak legenda, hogy a Bánság a jólét hazája. (j.)

„Vulcan” nevű gyár az első félévben csak részleges üzemmel dolgozott, miután ennek az export lehetetlensége következtében csak Ruszinszkóra kell szorítkoznia.

A butorgyárak a zelső félévben jól voltak foglalkoztatva és kielégítő piac felett is rendelkeztek, ezzel szemben a ruszinszkói vasgyárak ugyszólván teljesen beszüntették az üzemeiket. Csak időszakonként és megrendelésre dolgoztak. A piaci lehetőségek is igen esélyesek. Miután a gyárak nyersanyagait Wittkowitzből voltak kénytelenek beszerezni, ezek a magas vasuti tarifafételek miatt konkurrenciaképtelenek.

A Romániába irányított export a magas bevületi vámpok miatt nagyon meg vannak nehezítve, úgy, hogy csak csekély mennyiségű áru juthat külföldre.

A téglagyárak az állandó építkezések miatt teljes üzemmel dolgoztak. Így nagy vonásokban megállapítható, hogy 1928 első felében a ruszinszkói ipar csak részben volt kielégítően foglalkoztatva. Az ipari munkásság között nyugalom uralkodott, bérkövetelésekkel nem léptek fel és sztrájk sem fordult elő. Csak az ungvári, beregszászi és munkácsi építési vállalatoknál folytattak a kőművesek és asztalosok hosszabb sztrájkharcot.

Illetékes helyen a ruszinszkói terméskilátásokról a következő információt adták:

Kenyérmagvakban főleg az őszi vetés remek aratást hozott. A májusi hideg időjárás a kalász fejlődésére kitünő hatással volt. A szárazság a cséplésnél volt előnyös (de csak cséplésnél), úgy, hogy a gabonaneműekben a hozadék a legtöbb vidéken jó átlagtermelés, holdanként 8—12 mázsa.

A kukorica a száraz időjárás következtében nagyon rossz termést ígér. A szár alacsony, a csövek visszamaradtak. Az idej termés a tavalyinak legfeljebb 50 százaléka lesz.

Ami a burgonyatermést illeti, gyenge. A gumók kicsinyek maradtak. A Verchovina egyes tájékán — ahol mégis volt eső — legalább a burgonya közepes termést ígér.

A zab, főleg ott, ahol jó időben vették, átlagnál jobb termést ígér. — A paszuly, borsó, lencse igen gyenge. — A gyümölcs is sokat szenvedett a nagy szárazság következtében, mégis jó közepes termés remélhető. — A szőlő nagyszerű termést ígér, a különböző oldalról jelentett jégkárak jelentékteleneknek mutatkoztak. A dohánytermés rossz. — A szénatermés katasztrófális, a nagy szárazság leégette a mezőket, úgy, hogy a szénatermés minimális.

„MIRA” légyfogó

minőségben legjobb, árban legolcsóbb.

Kérjen árajánlatot

Herczeg Géza vegyészeti gyártól, Cluj.

Megkezdődött a román-magyar tartozások rendezése

A román kormány és a TÉBE akciója

Ismeretes, hogy az 1914. év őszén kötött magyar-román pénzügyi egyezmény úgy intézkedik, hogy romániai területen fekvő ingatlanokra bekebelezett jelzálogos kölcsönökre vonatkozólag az adós és a magyar hitelező intézet között egy bizonyos fizetési határideig barátságos egyezségek jöhetnek létre. Ez a határidő, amely eredetileg 1927. április 30-án járt le, a román pénzügyminiszter és a TÉBE között létrejött megegyezés értelmében 1928. április 30-áig hosszabbított meg. Ezen határidő lejártával azután a magyar intézetek még fennálló jelzálog és községi követelése, azok kifizetése ellenében a román kormányra engedélyezendő.

A magyar pénzügyintézetek idevágó követyalásokat kezdett a TÉBE-vel, mint veteléseinek két nagy kategóriája van. Elsősorban a községi követelések, másodsorban a jelzálogos és hasonló jellegű követelések. Ami a községi kölcsön év februárjában megegyezés jött esőnőket illeti, azokra vonatkozólag a román kormány még ez év elején tárgyal amely a román-magyar

államközi pénzügyi egyezmény szerint e kérdések lebonyolításával meg van bízva.

E tárgyalások eredményeképpen még létre a román kormány és a TÉBE között, amelyből kifolyólag a román kormány román területeken fekvő községek és városok, továbbá a vármegyék tartozásait átvállalta és

ezen kölcsönök tényleges kiegyenlítését is ez év őszén kiegyenlítését. A legjobban részében pedig ezelőtt néhány nappal meg is litése nagyobb részben ez év júlián történt.

A magyar pénzügyintézetek jelzálogos követeléseire vonatkozólag pedig a román pénzügyminiszterium megbízottai júniusban tárgyaltak a TÉBE-vel és létre is jött egy megegyezés, amelynek értelmében

a román kormány ezeket a tartó- Ez az egész rendezés természetesen csak azokra az adósokra vonatkozik, akik román állampolgárok, míg a magyar állampolgároknak meg van a lehetőségük arra, hogy tartozásuknak a román államra való engedélyezése ellen a magyar-román pénzügyi egyezmény értelmében óvással éljenek. Mindenesetre öröndetes, hogy a békeszerződéssel kapcsolatos kérdések ezekkel a megállapodásokkal jelentékeny lépéssel jutottak előre.

Italia și cerealele ungare.

In cercurile economice maghiare s'a vorbit, că după încheierea tratatului comercial italo-ungar, Italia va acorda Ungariei avantaje de caracter economic și va cumpăra anual 5 milioane chintele cereale ungare. Actualmente aceste cercuri constată, că exportul de cereale în Italia nu corespunde nici pe departe așteptărilor minimele și își exprimă în mod accentuat nemulțumirea lor. În urma prețurilor scăzute, oferite de italieni în portul Triest, exportatorii de cereale maghiari au suferit dificultăți considerabile.

Ujabb fordulat előtt az Aradi Mezőgazdák Kereskedelmi Rt.

Alföldi vezérigazgató akarja átvenni a részvénytársaságot — Kétszáz lejt fizet a részvényekért

Az Aradi Mezőgazdák Kereskedelmi Rt. válságos helyzetében kedvező fordulat állott be. Néhány hét előtt az igazgatóság felvetette a kérdést, hogy nem volna-e célszerű a vállalat felszámoltatása, meilött még oly súlyos veszteségek érnék, hogy a sima likvidálás veszélybe kerülne. Az igazgatóság utóbb elállott a felszámolás gondolatától, aminek indító oka az volt, hogy a vállalat vezérigazgatója, Alföldi Pál hajlandóna kmutatkozott a részvények megváltásáa.

A vállalat majoritásával rendelkező részvényesek az Arad-Osánádi Gazdasági Takarékszövetészet, Kintizg János, Deutsch Andor és Burghly László, a tranzakcióval kapcsolatban körlevelet intéztek a kistrészvényesekhez, amelyben közlik a részvények eladásának feltételeit. Eszerint

a vételár 300 lej névértékű részvényekért az 1928. évi szelvényekkel együtt darabonként 200 lej.

A vételár biztosítására Alföldi Pál vezérigazgató egy összeget már letétbe is helyezett, míg a vételár többi részét részben az Erdélyi Hitelbank Rt. készfizetői kezességi nyilatkozatával, részben váltóval biztosította. Az átruházás után járó illetéket a vevő köteles megfizetni.

A körlevél nagy meglepetést keltett a kistrészvényesek körében, akik azon-

ban az ajánlatot a 200 lejes részvénybevéltást illetően nem hajlandók akceptálni, minthogy az rájuk nézve hátrányos.

Șomajul în Cehoslovacia

Cu toate dificultățile întâmpinate în desvoltarea relațiilor internaționale, economia națională cehoslovacă a ntinuă a se desvolta în mod satisfacător. Acest lucru se poate vedea mai ales din numărul persoanelor fără lucru. În cursul lunii lunie 1928, numărul șomeurilor a fost de 32.701, ceea ce reprezintă o cifră extrem de redusă față de anul 1921. În ultimii ani, numărul cel mai mic de persoane fără lucru fusese în Septembrie 1927, când atinse cifra de 35.777. Scăderea numărului șomeurilor a continuat în tot cursul anului 1928, p ezentând următoarele cifre, începând cu luna Ianuarie: 57.148, 55.184, 46.689, 39.479, 35.999, 32.701.

Scăderea va continua probabil și mai departe, dacă se va rezolva în mod favorabil criza care domnește în industria textilă. În afară de aceasta ca o consecință a recoltei de hameiu și a mișcării de construcții foarte vie, numărul șomeurilor va descrește mereu.

În 1921, condițiile economice neconsolidate, dificultățile valutare și criza provocată de stabilizare au dus la creșterea numărului celor fără lucru, atingând în Ianuarie 1923 cifra maximă 321.020 persoane. După aceasta a intervenit o îmbunătățire și numărul șomeurilor a început să descrească. În ultimii 2—3 ani lipsa de lucru în Cehoslovacia n'a fost nici odată prea pronunțată și a arătat în totdeauna o tendință de scădere.

Málnási Mária Forrás!

Természetes alkalikus sós gyógyviz.
A legjobb nyálkaoldó gyógyszer.
Gyomorégést azonnal megszüntet!
Mindenütt kapható.

**Kútközelőség
Brassó.**

Situația economică a României în preajma Stabilizărei

(1) **de G. Mantu**

Pentru a ne da seama cât mai exact despre starea economică actuală a țării, e necesar să cercetăm de aproape, cum stau diferitele ramuri de producție națională comparativ cu producția normală dinainte de război și care e mișcarea comerțului nostru interior și exterior.

Vom începe cu examinarea producției agricole, care a rămas și acum în România întregită, izvorul de căpătenie al venitului național.

Cercetând datele statistice publicate de Ministerul de Agricultură observăm, că dela 1920 până la 1924 suprafața cultivată cu cereale a variat între 8 mil. Ha. și 9½ mil. Ha., — ceea ce reprezintă o întindere inferioară celei dinainte de război, care era de circa 10½ mil. Ha.

Dela 1924 însă (10.153.000 lei) suprafața cultivată cu cereale atinge pe cea antebelică (între 10.300.000 Ha. în 1925 și 10.450.000 în 1927.)

Cum această suprafață reprezintă de 2 ori pe cea antebelică din vechiul regat (4.950.000 Ha. în 1913, — 5.256.000 Ha. în 1914 și 5.124.000 în 1915) — ar fi trebuit ca producția normală a cerealelor să fi fost deosebit de mare.

Producția cerealelor în 1913 a fost de 665.000 vagoane și de circa 650.000 în 1915, adică o medie de 650.000 vagoane anual.

Prin urmare la o suprafață dublă producția normală a cerealelor ar trebui să fie circa 1.300.000 vagoane.

Această producție n'a fost însă atinsă decât în 1926, când s'a recoltat 1.223.000 vag. — variind între 911.000 vag. în 1922 și 1923 — 729.000 în 1924, — 897.000 în 1925 și 879.000 în 1927.

Prin urmare producția cerealelor în anul precedent 1927 a fost sub media normală cu peste 400.000 vag.

Dacă cercetăm și valoarea acestei producții agricole vedem, că din cauza scăderii constante a prețurilor mondiale ale cerealelor, ce au ajuns sub cele antebelice, există o însemnată diferență de valoare în minus.

Cauzele scăderii producției agricole, trebuie căutate nu numai în condițiile atmosferice nefavorabile, ci și în modul de cultură al pământului.

S'a spus, că exproprierea și reducerea mării proprietăți, au avut ca rezultat scăderea producției cerealelor, fiindcă cultura țărănească este inferioară celei a mării proprietăți.

Încă înainte de război media producției cerealelor era, după statisticile noastre, mai mare la cultivatorii de peste 100 Ha., decât la cei de sub 100 Ha.

Nu vom discuta aici chestiunea avantajilor și dezavantajilor mării culturi față de mica cultură, dar vom observa, că inferioritatea micii culturi nu se datorește unor cauze iremediabile, inerente acestei culturi, ci lipsei de organizare a micilor agricultori în Sindicate și Cooperative, lipsei de credit și lipsei de îndrumări și cunoștințe practice și raționale din parte agronomilor.

Când rolul Cooperativelor este așa de redus și de defectuos în organizarea producției noastre agricole, când banul e așa de rar și de scump și când însuși Ministerul de Agricultură n'a ajuns să soluționeze nici una din problemele de intensificare a producției, ce se pun agriculturii noastre, precum problema selecționării semințelor și a varietăților și cuturilor, ce conțin diferitele regiuni ale țării, — problema îngrășămintelor, a irigațiilor, etc., — cum s'ar putea pretinde țaranului nostru o cultură apământului mai intensă și mai rațională?

Țăranul e însă în stare să producă mai mult și mai bine decât acum și o dovadă stă în faptul că media producției e mai ridicată în Transilvania, Banat și Bucovina decât în vechiul Regat și Basarabia.

Astfel pe când media producției grâului în 1925—26 a fost în podișul ardelean de 1400 kgr. la Ha., atingând în unele părți și 2000 kgr. la Ha., — în șesul Dunării a fost numai de 900 kgr. la Ha. Deasemenea și calitatea grâului a fost în mijlociu mai bună în Ardeal, decât în Muntenia sau Basarabia.

România întregită avea înainte de război un stoc de vite repartizate astfel:

13.400.000 oi, — 6.450.000 bovine, 2½ mil. cai și 4 mil. porci.

Din aceste cifre se vede, că afară de oi, cari au ajuns numărul dinainte de război celelalte spețe de animale sunt în regres.

Ceva mai mult, dela 1923 încoace se observă o scădere a bovinelor, care în 1926 cifrează cu 1.300.000 mai puțin ca în 1923, și cu aproape 2 mil. mai puțin decât înainte de război.

Aceasta dovedește, că din cauza regimului economic greșit, creșterea bovinelor în provinciile alipite e în descreștere neavând deosebiți și iprețuri convenabile.

Faptul se verifică și prin statistica exportului. Astfel în primul trimestru 1927 s'a exportat 20.000 capete de vite mari, iar I-iul trimestru 1923 s'a redus la 22.000.

T axele mari de export și diferitele prohibițiuni au împiedecat exportul vitelor pe piața austriacă și cehoslovacă atunci când ele se căutau cu

Jugoszláviában és Magyarországon nagy lesz az idén a tengeri és a burgonyahiány

Rozsot és búzát fognak eladni hízalónak — Az amerikai pool a kitűnő minőségű új termés részére kiűrtti a régi gabonával telt raktárait — Romániában is hasonlóknak ígérkezik a helyzet

A piacok jelenlegi konstellációjánál megállapítható, hogy a magyar és jugoszláv piacok bizonyos ellenállást fejtenek ki az erősen lenyomott árakkal szemben. Mindamellett a gabonatulajdonosok korántsem akarják készleteiket bármilyen áron eladni. Ezen ellenállás főleg azon körülmény folytán erősödik, hogy

a tengeritermés a hónapokon át tartó kemény szárazság következtében úgy Jugoszláviában, mint Magyarországon jelentősen kisebbedett.

Ha még ehhez hozzávesszük, hogy burgonyában szintén jelentéktelen termés várható, a gabonatulajdonosok ellenállása érthető, miután tulajdonképpen csak gabonában áll rendelkezésre nagyobb kvantum, a mennyiben a tengeriárak még tovább emelkednek,

előállhat az a helyzet, hogy tengeri helyett hízaló anyagnak fogják eladni nemcsak a rozs-termés egy részét, hanem esetleg a búzából is egy jelentékenyebb részt.

Ez azáltal nyer megokadatotást, hogy a szállítási költségek, amelyek a buza és a rozs eladásánál támadnak, ezen cikkek értékét kisebbitik, míg ugyanezek a költségek, tengeri eladásánál drágító tényezőkként lépnek fel, úgy hogy végeredményképpen a buza- és rozskészletükért kevesebbet kapnak a tulajdonosok, mint amennyi az ár maga. Ha összegezzük a fentieket, úgy megállapíthatjuk, hogy

a mezőgazdák korántsem nyújt az idei termés financiaile annyit, amennyit elvárhatnának.

Magyarországon minden valószínű-

prețuri bune, iar azi când concurența jugoslavă și polonă a redus mult prețurile, eportatori noștri nu mai găsesc conveniența necesară pentru stimularea exportului și creșterea de vite.

Piața internă pe de altă parte nu poate consuma tot surplusul de vite, pe care creșterea din provinciile alipite îl produce și astfel s'a ajuns la o restrângere și o criză a acestei ramuri de producție agricolă, așa de însemnată pentru avuția noastră națională și icare constituie pentru micul agricultor ardelean, bucovinean, bănățean sau basarabean o înțeleptnicire și o sursă de venituri principale.

Credem, că soluția acestei probleme stă în încurajarea exportului prin deschiderea de noi debușeuri, și în special a pieții engleze, cea mai mare importatoare de carne din lume.

În acest scop va trebui să căștigăm ajutorul marilor firme engleze de import de carne prin diferite avantaje, ca cele prevăzute în legea din 15 Martie 1906 pentru încurajarea exportului de carne, iar nu să ne punem în conflict cu ele, cum a fost fostul Ministru de Agricultură Al. Constantinescu, care a luat măsuri contra Soc. Anglo-Roumanian Produce C-ie Ltd., înființată în vederea exportului de carne în Anglia.

(Va urma.)

ség szerint csak annyi búzát és rozst fognak most eladni, amennyi éppen a legszükségesebb kiadásaiik fedezésére elegendő. Természetesen ebben az irányban jelentős javulás állhat be abban az esetben, ha még esőzések történének, amelyeknek következtében még az utolsó napokban a tengeri- és a burgonyatermés emelkedhetik.

Ami Észak-Amerikát illeti, az onnan eredő jelentések nagyon bizarr képet mutatnak. Ugy a piaci áralakulás, mint a termésjelentések egészen ellentétesek az Unióban és Canadában. Snow, az ismert amerikai statisztikus szerint

az Egyesült-Államok búzatermése 900 millió bushel volna, ami 24 és fél millió tonnának felel meg.

Ilyen termés a háboru óta még alig fordult elő. E héten várják a hivatalos amerikai becslést. Az árak egyébként az Unióban sokkal nagyobb el-

A romániai cipőgyárak 70 százalékát képesek ellátni a belföldi szükségletnek

Évről-évre jobb minőségű árut hoznak forgalomba a belföldi gyárak — Nagykereskedő véleménye a külföldi dumpingjáról

Az őszi szezon kezdetén nagy feltűnést keltett a készcipő szakmában az a hír, hogy a Bata cseh-szlovákiai cipőgyár dumping-árakkal igyekszik meghódítani a piacot. A hatalmas cseh-szlovákiai gyár, melynek napi termelése oly óriási, hogy az összes romániai gyárak együttvéve sem képesek azt megközelíteni, úgy néz ki, mintha ezzel az elhatározásával a belföldi gyárakat akarná letörni. Munkatársunk beszélgetést folytatott az egyik kolozsvári cipőnagykereskedővel, aki arra a kérdésre, hogy miképpen érezteti eddig hatását a Bata cipőgyár erős versenye, a következőket mondotta:

— Én már régebb idő óta foglalkozom a külföldi cipő importálásával Eddigi

tapasztalataim azt mutatják, hogy a külföldi gyárak nem fogják elhódítani a román piacot,

mert a kormány a cipőkre oly magas vámost alkalmaz, hogy a külföldi gyárak még a dumping árak bevezetésével sem fogják tudni fölvenni a versenyt a belföldi termeléssel. Különben is az olesó kommercecipőkre a vámdíj ugyanakkora, mint a finomabb kiállítású luxuscipőkre és így a külföldi áru mire átesett a vámon, sokkal többbe kerül, mint az ugyanolyan minőségű belföldi készítmény.

— Nem mondom, egyes cipőkészítmények megbírják ezt a magas vámtételt, ha

a gyár ténylegesen dumpingárakkal annyira csökkenti a gyári ára-

lentállást mutatnak, mint Canadában, ahol a pool meglepetésszerűen oly erőteljesen mérsékelte az árakat, hogy azok teljesen elszakadtak úgy a chikágói, mint a buenos-airesi árjegyzésektől.

A pool ezen árpolitikája a legkülönbözőbb kommentárokat váltotta ki az európai tőzsdéken. Már

ugyis kommentálták, hogy a pool végeladást csinál, mert megbukott.

Ezzel szemben azt állítják, hogy a közlegő nagy termésre való tekintettel a pool likvidálni akarja régebbi készleteit, hogy a raktárait szabaddá tegye. Általában azt hiszik, hogy a nagyszabású árredukció arra vezethető vissza, hogy

a mult év termésének egyrésze minőségileg egyáltalán nem helytálló és ezektől kíván a pool áldozatok árán is megszabadulni.

A gabonaneműek minősége ugyanis az egész világon sokkal jobb, mint a mult esztendőben. A canadai termés kitűnően áll. Ha nagyobb esőzések nem következnek be, úgy a termés rendkívül nagy lesz. Olaszország 4 millió métertermésénél nagyobb termést vár a tavalyinál. Ugyancsak igen jó termésről számolnak be az északafrikai búzatermő vidékek is.

kat, hogy a hozzászámított vámmal még mindig előnyösebb tőle vásárolni, mint a belföldi gyáraktól.

Ilyen áru például a naeo fekete és színes boxbőrből készült női cipő.

— Szó van a cipővámok revíziójáról. Itt két szempont érvényesülhet: az egyik a belföldi gyárak érdeke, ennek megvédése, a másik — és ezzel homlokegyenest ellenkező — a kereskedő, illetve a fogyasztókörözönség érdeke. A helyzet ugyanis az, hogy a csatolt területeken tíz évvel ezelőtt alig vagy csak egész kezdetleges cipőgyárak voltak, kivéve talán a nagyvárad „Derby” cipőgyárát, (azelőtt Moskovitz) és a temesvári „Turul” gyárát, amelyek már a háboru ideje alatt jelentős termelési kontingenst értek el. A kormány, midőn a nemzeti iparpártolás jelszavát köztudatba vitte, megkezdte az iparágak favorizálását, illetőleg az országnak védővámokkal való támogatását. Ennek következtében egymásután alakultak közep nagyságú és kisebb cipőgyárak, mert kifizetődött a magas vámvédelem mellett a belföldön való termelés. Ezzel azonban elértük azt, hogy a cipőárak rohamosan emelkedni kezdtek és ma

már ott tartunk, hogy 50 százalékkal drágább a belföldi cipő, mint az ugyanolyan minőségű külföldi készítmény.

A kormány azonban elérte célját, mert

a belföldi gyárak megerősödtek s ma már Románia szükségletét, — ha nem is száz százalékban — de igen nagy részben képesek ellátni. Ami a minőséget illeti, természetesen a belföldi gyárak még ma sem képesek felvenni a versenyt a külföldi világcégek áruival, azonban évről-évre tetszetősebb, esinosabb és jobb minőségű árut hoznak forgalomba olyannyira, hogy erős vámvédelemrendszerű gazdaságpolitika mellett pár év alatt a belföldi gyártmányok mindenben, talán már árban is versenyképesé válnak a külföldi gyártmányokkal szemben. A második szempont a kereskedő, illetve a fogyasztókörözönség érdeke, amely úgy értelmezendő, hogy a kormány csökkentse a cipő vámtarifáját és ezzel adjon lehetőséget a külföldi gyáraknak a behozatalra. Ez esetben kiváló minőségű, tetszetős és tartós női és férfi cipőket legalább 40 százalékkal olesóbban tudnánk forgalomba hozni, vagy, hogy az a cipő, amely ma 1100—1200 lejbe kerül, kedvezőbb vámrendszer mellett 600—700 lejért kerülne forgalomba.

— Ez a cipőkereskedő forgalmát lényegesen növelné és a közönség érdekeinek is mindenben megfelelné, azonban a belföldi gyárak miután még mindig nem rendelkeznek olyan nagy tőkével, hogy a külfölddel szemben a versenyt felvehessék, lassanként visszafejlődőnének és talán teljesen elsorvadnának. Ha mint kereskedő pártatlanul akarok véleményt mondani, a helyzet megoldását abban látom, ha mindkét érdeket harmoniába lehetne hozni, amely

akkor volna megvalósítható, ha a kormány 20—25 százalékkal csökkentené a vámtételt, mert ezáltal a finomabb luxuscipők behozatala lehetségessé válna,

viszont az olesó kommerce és troteur cipők, valamint a könnyű selyemcipők, melyekre a belföldi gyárak leginkább vannak berendezve, megmaradnának a belföldi gyárak nemzetipari monopóliumának.

— Visszatérve a „Bata” cipőgyár versenyére, egyelőre nem látom aggasztónak a dumping árakkal való térhódítást és azt hiszem, hogy a közeljövőben egy még erősebb dumpingolási attack sem fog káros hatást gyakorolni a belföldi piacra, annál kevésbbé, mert a Bata cég áruit csak előzetes készpénzfizetés mellett bocsájtja piacra és így a kereskedőknek csak igen kis része tud dumpingárak mellett is tőle vásárolni.

Situația economică a Turciei.

Situația economică a Turciei trece actualmente print'o criză accentuată. În urma pozițiunii monopolare a unelor mari firme comerciale și a fuzionării speculative în diferitele ramuri comerciale, au crescut numărul insolvențelor și crăhurilor, cari înainte au avut loc numai în comerțul de manufactură. Deoarece băncile stau în rezervă în ce privește acordarea de credite față de această situație, dobânda a crescut spaimântător, ajungând la 48—50%. În consecință cumpărătorii turci au început să ceară dela firmele europene un credit îndelungat și liber. Fără acordarea acestui credit e foarte greu de a se încheia azi tranșacții la bursa comercială din Constantinopol.

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Milyen körülmények között perelheti az osztrák kereskedő Ausztriában erdélyi adósát?

Irtá: dr. Bernád Ágoston ügyvéd, az Osztrák Hitelezői Védegylet romániai megbízottja

Ezt a kérdést tényleg csak úgy lehet letárgyalni, ha egyrészt osztrák kereskedőről, másrészt pedig erdélyi adósáról beszélünk. Ugyanis minden államnak és ennél fogva minden jogterületnek a viszonya az államokkal különböző módon lévén szabályozva, nemzetközi szerződésben, a cimben irt jogi lehetőség is, egy alkalommal csak két meghatározott állam, illetve jogterület polgárai között bírálható el.

Igy elsősorban ha az osztrák kereskedő felvilágosítására akarom a kérdést megtárgyalni, nem beszélhetek általánosságban a többi államokról is, mert Ausztriának Romániával a tekintetben részben külön szerződése van emellett pedig eltérők a többi államok törvényeitől a két államnak azon jogszabályai is, amelyekről a fenti lehetőség függ.

Másodsorban nem beszélhetek általánosságban egész Romániáról sem, hanem csak Erdélyről, tehát erdélyi havóról, mert az Ausztriában hozott ítéletek végrehajtását Erdélyben az itt még hatályban levő magyar törvények szabályozzák.

Tehát ismétlem: csak Ausztriáról és csak Erdélyről van szó.

A perlés és a végrehajtás feltételei

A kérdés lényege az, hogy perelheti-e és milyen esetekben az osztrák kereskedő Ausztriában valamely erdélyi adósát? A kérdésnek négy ága van:

I. Valamely konkrét esetben az osztrák bíróság milyen feltételek mellett lehet illetékes az ügy elbírálására?

II. Az Erdélyben lakó adós megidézése, esetleges tanuszkértő kihallgatás foganatosítása, ítélet kézbesítése, stb., milyen szabályok szerint történhetik?

III. Az Ausztriában hozott ítéletet Erdélyben milyen feltételek mellett lehet végrehajtani?

IV. Az ausztriai bíróság milyen esetekben köteles Erdélyi jogot alkalmazni?

Ad I) Általános szabály, hogy az adóst lakhelyének bíróságánál kell perelni. Ezen általános szabályon kívül a következő feltételek valamelyike mellett lehet erdélyi adóst ausztriai bíróság előtt perelni:

1. ha a per tárgyát képező dolog Ausztria területén van, vagy az adósnak ott olyan vagyona van, amely bírói foglalat tárgya lehet;

2. ha okirattal megállapítható, hogy a felek akarata szerint a szerződés teljesítését (a fizetés helye) Ausztriában van, vagy ha az adósnak a kereset a bíróság területén kézbesítendő;

3. ha az adós az ügylet kötésékor Ausztriában lakott és ha a felperes okirattal igazolja, hogy az alperes elköltözése óta két év még nem telt el;

4. bejegyzett kereskedő vevőjét (ha nem is kereskedő) Ausztriában perelheti, ha az utolsó rendeléstől két év még nem telt el és ha a megrendelést, valamint az áru tényleges átvételét okirattal igazolja;

5. bejegyzett kereskedő az erdélyi kereskedőt Ausztriában is perelheti, ha a követelésről könyvkivonatot mutat be és igazolja, hogy az utolsó ügylet bejegyzésének keltétől 2 év még nem telt el;

6. Ausztriában lehet perelni az adóst

ha az adós valamelyik ottani bíróság illetékességének okiratban kifejezetten alávetette, ha ez az okirat vagy két tanu által aláírva van, vagy azt az adós sajátkezűleg irta és aláírta, vagy bejegyzett kereskedő cégével alá van írva és az okiratban meg van említve a jogviszony, amelyből a per ered.

Ad II.) Az adós megidézése általában, kézbesítések, továbbá tanúk, szakértők, vagy alperes meghallgatása iránti megkeresések az itteni bírósághoz, diplomáciai uton kell, hogy történjenek.

Ebben a kérdésben Ausztria és Románia között konvenció áll fent, amely a román hivatalos lapban 1926 március 8-án jelent meg és amely a diplomáciai utat fentartja, de mégis könnyítéseket tartalmaz.

Ezen konvenció szerint az idézések, kézbesítések és megkeresések mellé az eredeti okiratok fordításait is csatolni kell. Az okiratokat, amelyeket bírói hatóságok adtak ki, azokat nem kell hitelesíteni, és az ilyen okiratokra bélyeg és illeték sem kell.

Eljárési szabályzatok

Tehát az idézések, kézbesítések és itt lévő tanúk, szakértők stb. kihallgatása lehetséges, csupán a fordítások és a diplomáciai ut teszük nehézkessé és lassuvá az eljárást.

Ad III.) Az Ausztriában hozott ítéletek itteni végrehajtása tekintetében kétféle eljárési szabályok vannak:

1. Ha az ítélet csak perköltségekre szól, amelyeket az erdélyi adósnak kell megfizetnie, akkor a fent említett konvenciót alkalmazzák. Ugyanezt alkalmazzák abban az esetben is, ha az ausztriai állampolgárt Romániában kötelezték perköltségek megfizetésére. Mindkét esetben az ítélet és a bíróságnak egy nyilatkozatát kell a végrehajtás elrendelése iránti kéréshez csatolni, amely nyilatkozat szerint az ítélet jogerős és végrehajtható. Az eredeti iratokhoz fordításokat is kell csatolni. Az ítéletnek csak a rendelkező része kell lefordítva legyen. A kérést, az ítéletet és a nyilatkozatot diplomáciai uton kell az itteni bírósághoz küldeni;

2. nem költségre, tehát minden vagyoni követelésre nézve a végrehajtás az alábbi feltételek mellett foganatosítható Erdélyben:

a) legfőbb kellék, hogy a két állam között bizonyos kapcsolat álljon fenn és mivel ez jelen esetben megvan, nem fordulhat elő az, hogy az osztrák bíróság valamely romániai ítélet végrehajtását megtagadja, mert ez esetben a román igazságügyminiszter a bíróságoknak utasítást adhat az ottani ítéletek végrehajtásának megtagadására;

b) a végrehajtandó határozat jog-

erős bírói ítélet vagy ezzel egyenlő hatályú bírói egyezség legyen;

c) fontos, hogy az osztrák bíróság a perben a fenti ad I. 1-6 alatt ismertetett feltételek valamelyike szerint illetékes legyen, illetve az osztrák bíróság illetékessége valamelyik fenti rendelkezésen alapuljon és szükséges, hogy a bíróság konkrét esetben Ausztria törvényei szerint is illetékes legyen

d) az eljárásban ne követhessék el olyan szabálytalanság, amely miatt az erdélyi adós a perben való részvételből ki volt zárva;

e) az ítélet ne álljon ellentétben egy itt hozott jogerős ítélettel, a közérkölesiséggel, vagy az itteni törvények intencióival.

Ezen pontok alatt felsorolt feltételek betartandók, mindaddig, amíg Ausztria és Románia között a megítelt követelések végrehajtására vonatkozóan külön egyezmény létre nem jön.

Ad IV.) Abból a szempontból, hogy

Erdélyben kötött ügyletek szokványai

Tehát a kérdés tisztázását a következőkben kíséreltem meg:

Általános szabály, hogy erdélyi román állampolgárokra az erdélyi jogszabályok alkalmazandók, ha ezek által jog- vagy eselekvőképességük korlátozva (pl. kiskorúság esetében) van, még akkor is, ha valamely ügyletet külföldön kötnek, de az ügyletnek Erdélyben is lesz jogi következménye.

Ha az ausztriai törvény szintén tartalmaz ilyen rendelkezést, akkor sok esetben előfordulhat, hogy valaki által kötött szerződést a bíróság érvénytelennek nyilvánít, habár a másik állam törvényei szerint a szerződés (pl. a szerződő fél kora alapján).

Továbbá szabály, hogy ha egy külföldi Erdélyben köt erdélyi polgárral kölesönösen kötelező ügyletet, az ügylet minden esetben az erdélyi törvények alapján lesz elbírálva.

Ha külföldön köttetik az ügylet, esetleg éppen egy erdélyi polgárral, annak a helynek a törvényei lesznek irányadók, ahol az ügylet létrejött, kivéve természetesen, ha az erdélyi polgár jog- és eselekvőképességéről van szó.

Látható tehát, hogy a jog szempontjából, amelyet egy perben a két különböző állam polgárai között alkalmazni kell, az a lényeges, hogy hol jött létre az ügylet.

Ez egyszerű kérdés, ha a felek egy helyen voltak az ügylet kötésé alkalomával és még egyszerűbb, ha azon a helyen együtt írásba foglalták az ügyletet. Nehezebb ellenben a döntés, ha más helyről küldött ajánlat fogadta-

cél szerű-e egy konkrét esetben Ausztriában perelni az erdélyi adóst, figyelembe veendő az a kérdés, hogy nem lesz-e kedvezőtlen a jogi helyzet a felperesre nézve, ha a bíróság az ügy elbírálásánál nem az osztrák, hanem az erdélyi kereskedelmi jogot vagy magánjogot kell alkalmazza. Ugyanis maga az osztrák bíróság az osztrák törvények alapján bizonyos esetekben köteles lehet alkalmazni az ügy elbírálásánál az erdélyi törvényeket.

Megjegyzem, hogy az eljáró bíróságnak az állásfoglalása, esetleges tévedése, hogy a saját törvényei szerint is az erdélyi magán- vagy kereskedelmi jognak egy rendelkezését köteles lett volna alkalmazni és ezt nem tette, magának az ítéletnek az itteni végrehajtását az erdélyi jogszabályok nem gátolják, tehát az ítéletet itt végrehajthatják, ha az ad III. alatt ismertetett feltételek fenforognak. De mégis fontos tudni, hogy mely esetekben kell az erdélyi jogot alkalmazni, mert lehetséges, hogy amikor osztrák bíróság a saját törvényei alapján egy konkrét esetben az erdélyi jogot lesz köteles alkalmazni, egy olyan itteni szabályt fog alkalmazni, amely a felperesre nézve egészen vagy részben jogvesztést jelent.

tott el. Erre az esetre az itteni törvények rendelkezést nem tartalmaznak. A joggyakorlat szerint az ügylet kötés helyének az a hely tekintendő, ahol a kapott ajánlatra az elfogadási nyilatkozatot postára adták. A bíróságot nagy mértékben befolyásolja a döntésnél az a körülmény, ha a megrendelő levélben, vagy az ügyletről szóló okiratban, esetleg egy levélben is ki van kötve, hogy a vételár az *eladó lakhelyén* fizetendő. Így a fizetés tekintetében a teljesítés helye szorosan meghatározva lévén, az előző kérdésben fennálló kétség esetében a bíróság mindig a teljesítés helye szerint dönt.

Ezek a lényeges körülmények, amelyek között lehetővé válik, hogy osztrák kereskedő erdélyi adósát osztrák bíróság előtt eredményesen perelhesse.

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

PARKETTA

száraz, legjobb minőségben, legolcsóbban

Intreprindere Aradana pentru Industria Ilemnului

CZEIGER, RORNIS & Co-nál

ARADON.

Parkettát lerakással együtt is vállalunk. — Telefon számok: 187, 504.

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

Elegáns, olcsó és tartós

Vas- és Rézbutort

szállít a

Timisoarai Vas- és Rézbutorgyár

Timisoara, III. Piața Bisericei (Templomtér) No. 2. — Telefon: 18-31.

A kormány a közeljövőben módosítja a forgalmi adótörvényt

A lehetetlen rendszer miatt versenyképtelenné váltak külföldön a romániai ipari termékek — Megszüntették a „Tarif unitar“-t

Románia gazdasági körei, ugyalszik, az őszi szezonot használják fel arra, hogy sérelmeik ügyében újra és megújult erővel megindítsák az akciót, amelyek sikerétől rendkívül sokat várnak. Legelsősorban azt várják, hogy megenyhül az a nyomás, amely elatt eddig szenvedtek és amely párosulva a nehéz gazdasági viszonyokkal, ugyszólván elviselhetelenné tette a kereskedők és iparosok létért folytatott küzdelmét.

Beszámoltunk arról, hogy az érdekeltségek úgy a spekulatörvény ellen, mint az egyenes adózási törvény módosítása érdekében országos jellegű akciót indítanak, amelynek sikere a jelek után ítélve, aligha maradhat el. Most azután egy újabb jelentős akcióról számolhatunk be,

amelynek tárgya a forgalmi adótörvény módosítása lesz.

Románia gazdasági életének egyik legérzékenyebb és tegyük hozzá: leg-súlyosabb sérelme a forgalmi adó, amely a termelőket sújtja. Nemcsak pénzbeli megterhelést jelent ez minden termelőnek, hanem adminisztratív kötelezettségeket és azonkívül egy csomó kellemetlenséget, miután

a forgalmi adóra vonatkozó formások szigorú ellenőrzése és az esetleges mulasztások szabályozatlan elbírálása nagyon sok kellemetlenséget okoz az érdekelteknek.

A forgalmi adó ellen felhozott panaszok főleg két irányban nyilvánulnak meg. Az egyik, hogy a forgalmi adótörvény saját adószedőivé degradálja a termelőt, a másik és még ennél súlyosabb panasz az, hogy

a kincstár exportcikkek után is szedi a forgalmi adót.

Ebben a tekintetben az érdekeltek már számtalanszor kifejtették, hogy ez a kincstári intézkedés milyen nagy mértékben járul hozzá ahhoz, hogy

a romániai ipari termékek a külföldi piacon ugyszólván versenyképtelenek.

A különböző ipari érdekeltségek, valamint a kereskedelmi és iparkamarák ezeknek a sérelmeknek orvoslására számtalanszor indítottak már akciót, amelyek azonban mindezekig nem hozhattak eredményt. A kormány ugyanis minden olyan lépéstől mereven elzárkózott, mely a forgalmi adótörvény bármilyen módosítását jelentette volna. A gyáripari képviselők külön erős mozgalmat indítottak az ugynevezett „Tarif unitar“, az egységes tarifa ellen, amely nem más, mint az egyes cikkek hivatalos árközép-arányosának a tényleges helyzetnek sokszor megközelítőleg sem megfelelő összeállítására. Ezek

az áruk ugyanis, amelyek alapján a forgalmi adót fizetni kell, majdnem minden cikknél lényegesen magasabbak, mint a tulajdonképeni forgalmi árak.

A hosszú éveken keresztül folytatott küzdelem után a helyzet jelenleg az, hogy az akció némi eredménnyel kecsegtet. Az UGIR ugyanis, midőn legutóbb a tarif unitar egységárainak mérséklését kérte, a pénzügyminisztérium részéről azt a választ kapta, hogy

a gyáripar várjon türelemmel őszig,

meri akkor a parlament után ugyis az egész forgalmi adótörvényt módosítani fogják. Annak az akció-

nak azonban, amely az érdekeltek részéről a sérelmes adótörvény teljes eltörlését kívánta, kevés reménye lehet, amennyiben a forgalmi adóból befolyó jövedelem egyharmadát az állam lekötötte a Banca Naționalăval szemben fennálló tartozása fedezetül. Ezt a bevételi részt az államadóságok törlesztésére fordítják, ez azonban korántsem zárja ki, hogy a törvény egyes intézkedéseit meg ne változtathassák. Hir szerint a minisztériumnak az a szándéka, hogy

a forgalmi adó kiszámítási alapiál szolgáló tarif unitar megszünteti és a forgalmi adót, majd a tényleges vételár, illetve az eladási ár után kell majd fizetni.

Szó van ezenkívül arról is, hogy az exportárak forgalmi adóját teljesen eltörlik, azonkívül más kisebb könnyítéseket is eszközölnek.

Az ipari érdekeltségek feszült figyelemmel tekintenek az akció sorsa elé, mert meggyőződésük, hogy ennek sikere sokban hozzá fog járulni a romániai ipar nem éppen irigyléseméltó helyzetének feljavításához.

Exportul produselor de petrol a crescut in anul 1927 cu peste 400 mii tone față de anul 1926, înregistrând astfel o creștere de circa 30%. Cea mai mare creștere la export o avem la reziduri, benzină și la petrol destilat.

Gazul natural

Gazul natural, mulțumită calităților ce prezintă ca un combustibil ideal, a luat o dezvoltare foarte mare.

Gazul natural se capătă atât dela sondele de petrol în vechiul Regat, cât și în stare aproape pură din câmpiile Transilvaniei.

Producția gazului natural este considerabilă, însă nu se poate toată capta așa că noi luăm în considerație numai cantitățile de gaz intrate în adevăr în consum.

Față de anul 1926, când s'a consumat numai 376.754.066 m. c. de gaz natural, înregistrăm pentru 1927 o creștere a consumului de 60.283.877 m. c.

În cursul anului 1927 prețurile gazului natural au variat între 0,50 și 0,67 lei m. c. Bazați pe aceste prețuri valoarea totală a gazului natural consumat în 1927 se ridică la suma de 142.070.768 Lei.

Csődügyek Temesváron

A temesvári törvényszék csődbírósága két érdekes csődügyben tartott tárgyalást. Az első tárgyalást a Káldor és Társa temesvári rövidárkereskedő cég ügyében tartották meg. Mint ismeretes, a cég február 18-án kérte maga ellen a csőd megnyitását. A törvényszék ennek eleget is tett. A cég azonban csődön belül is folytatta hitelezőivel a kiegyezési

tárgyalásokat, amelyek igen biztató mederben folytak. A cég negyven-százalékos kiegyezési kvótát ajánlott fel hitelezőinek.

A hitelező cégek ebbe, egyetlen bécsi cég kivételével, bele is egyeztek. A cég főbb hitelezői a következők: Fadepa szalaggyár 57.000 lej, Gyapjuipar R.-T. 320.000 lej, Standard-harisnyaggyár 82.000 lej, Jaquard-harisnyaggyár 8000 lej, Dobay Testvérek 16.000 lej és Reiter Simon örökösei cég 8000 dollár. Ehhez járul még két temesvári pénzintézet is.

A kérdéses második tárgyalást Moravu György deltai vegyeskereskedő csődügyében tartották meg. Ez a cég negyven-százalékos kiegyezési kvótát ajánlott fel hitelezőinek, amit azok saját jól felfogott érdekükből el is fogadtak.

Informațiuni

— Camera de Comerț și de Industrie din Cluj aduce la cunoștința amatorilor, că firma „Lloyd Kresowy“ Tawarzystwo Handlowe din Varșovia Ul. Karmelicka 9, are posibilitatea să obțină permisul special de import în Polonia pentru vinuri dela noi din țară și se poate îngriji de toate formalitățile necesare în Varșovia. Amatorii pot obține informațiuni dela Marmorosch Blank & Co. Cernăuți, Banca Românească Cernăuți, Hansa din Cernăuți și pentru înființarea unei legături să se adreseze direct firmei numite.

— Exportul produselor alimentare. Consulatul American din București a comunicat cu Camera de Comerț și de Industrie din Cluj, că firma Davis & Company, 120 South la Salle Street, Chicago,

Illinois, dorește a înființa legătură comerciale pentru exportul în America și importul în România de produse alimentare. Amatorii să se adreseze direct firmei numite.

— Camera de Comerț și de Industrie din Cluj aduce la cunoștința amatorilor, că recolta de grâu, orz, ovăș și rapiță în Bazargic este în anul acesta foarte abundentă. Pentru informațiunile mai amănunțite cei interesați să se adreseze Camerei de Comerț și de Industrie din Bazargic.

HIREK

— A lugosi Kereskedelmi és Iparkamara megkezdte működését. A már régebb ideje megalakult lugosi Kereskedelmi és Iparkamara Șoimu Romulus tanár titkári kinevezésével megkezdte működését. A kamara helyiségei az új Mutschong-palota földszintjén 4 szobában vannak elhelyezve és Șoimu titkár jelenleg a szolgálat megszervezésével van elfoglalva. A kamara első dolga egy elszámolási iroda felállítása, mely rövidesen meg is kezdi működését. Azután egy gabonaeladási udvar (obor de cereale) megszervezését tervezik, ahonnan a gabona eladása központilag intézhetné el. A krassómezei tagok kényelmére pedig egy kirendeltséget szerveznek Oravica székhellyel. Remélhető, hogy a sok huza-vona után felállított kamara üdvös munkát fog a város és megye kereskedelme és ipara érdekében kifejteni.

Citiți „Lemnul“

Mindenki kóstolja meg!

**DIRLEHLEH
HAGGENMACHER
TAVASZI SÖREIT**

Frații SPITZ Testvérek

Producenți de lemne, comercianți de cereale și produse, reprezentanți de mori

Fatermelők, gabona- és termény-kereskedők, malomképviseletek

ARAD

Holzproduzenten, Getreide und Productenhändler, Mühlenvertretungen

Bulev. Regina Maria

9

Telefon: 7-19. — Telegram: Frații Spitz Arad.

Sorsolással összekötött aggkori kettős biztosítás!

Szerecsés esetben

220.000

Lejhez juthat!

Gondoskodjon magáról és családjáról.

Kérjen ismertetőt Románia legelőnyösebb és legszolidabb biztosításáról!

Bánsági és Erdélyi Általános Biztosító Részvénytársaság

Arad, Strada Románului 6.

A társaság ágazatai a következők:

Élet-, népbiztosítás sorsolással, baleset-, tűz-, belőréses lopás-, szállítmány-, állat- és jég- stb. biztosítások.

Garanciaképes vezérképviselek kerestetnek az ország minden nagyobb városában és községében

Producția minieră a României

— Statisticile întocmite mărturisesc o continuă creștere a acestor bogății naturale. — Starea înfloritoare a producției miniere din România —

Producția minieră a României, în ultimii ani, a crescut treptat, desvelind o înfloritoare situație în domeniul bogățiilor noastre naționale. În adevăr, dacă cercetăm ultimii șapte ani, producția minieră a României înregistrează o creștere continuă.

Combustibile

Față de anul 1921 producția petrolului a crescut cu 314%, adică s'a înțeles, manifestând în cursul acestei perioade de 7 ani o tendință de continuă creștere.

În al doilea rând vin cărbunii a căror producție față de anul de bază 1921 a crescut cu 179% în anul 1927.

Consumul gazului natural a crescut și el de asemenea în această perioadă de 7 ani, înregistrând în anul 1927 un consum de 242% față de anul 1921. Calitățile ce posedă gazul natural, față de celelalte materii combustibile, îl fac propriu pentru multiple întrebuințări și de aceea se prevede în viitor un consum din ce în ce mai mare al lui.

Metale

Printre metale, cele mai importante care se produc la noi în țară, avem de cele mai nobile: aurul și argintul, apoi cuprul, plumbul și fonta.

Producția aurului fin a mers crescând în anii următori 1922 și 1923, înregistrând apoi o ușoară scădere în 1924 și 1925. În anul 1926, înregistrează însă o creștere simțitoare față de anul 1925, creștere care continuă și în anul 1927. Față de anul 1921 producția aurului în 1927 crește cu 182%, adică dela 1104 kgr. în 1921 crește la 2006 kgr. în 1927.

Producția argintului înregistrează față de 1921 scăderi în anii următori, iar în anul 1926 o mare scădere, ca apoi în anul 1927 să noteze o creștere însemnată, care în procente reprezintă 152% în comparație cu producția anului de bază 1921.

cu o singură excepțiune în anul 1922, când a înregistrat o producție mai mică ca în anul 1921. În anul 1927 producția fontei înregistrează 190% față de anul 1921, sau aproape dublu.

Petrolul și derivatele lui

Ca și în anul 1926, România păstrează și în anul 1927 tot al șaselea loc printre țările producătoare de petrol brut. Producția ei crește însă dela 2,1% în 1926 la 2,3% în 1927, din totalul producției mondiale.

În anul 1927 producția totală de petrol brut a României a fost de 3.669.354 tone, față de 3.244.415 tone din anul 1926, înregistrând un plus de 424.939 tone, ceea ce revine în cifre relative la o creștere de 14% pentru anul 1927.

Față de anul 1926 producția de pe proprietatea Statului a crescut în mod simțitor și anume dela 1 milion 503.485 tone în 1926 la 1.928.091 tone în anul 1927, pe când pe proprietățile particulare producția a rămas aproape aceeași în acești din urmă doi ani.

Consumul derivatelor de petrol a crescut în 75.000 tone în anul 1927, față de anul 1926. Cea mai mare creștere a consumului interior o înregistrează uleiurile denaturate.

Celelalte produse înscriu o creștere relativ mică a consumului.

Exportul produselor petrolifere

Producția derivatelor de petrol fiind cu mult mai mare decât nevoile consumului intern, o mare cantitate din ele iau drumul exportului.

Cuprul înregistrează numai în anii 1923 și 1924, o scădere a producției față de 1921, în restul timpului însă avem urcări simțitoare, care în ultimul an 1927 ajunge la 200% față de anul 1921, ceea ce însemnează că producția

cuprului pe 1927 s'a dublat în comparație cu aceea a anului 1921.

Producția plumbului, făcând abstracție numai de anul 1922, crește în continuu până în anul 1927,

când înregistrează 231% față de anul 1921.

Fonta a cărei producție nu poate satisface consumul intern s'a produs în cantități din ce în ce mai mari în această perioadă de 7 ani,

Arvereznek Temesváron

A gazdasági válság egyik szomorú megnyilvánulása az árverés. A szimp toma intenzivitását mi sem jellemzi jobban, hogy a temesvári törvényszéken alig pár nap leforgása alatt az alábbi árveréseket tüzték ki:

A járásbíróság Ocolicean Vichentie kérelmére Tománzsky Péterné gyarmatai félházának az elárverezését szeptember elsején 65.000 lej kikiáltási áron 22.000 lejes tartozásának a fedezésére, elárverezteteti. Barát Mihályné 43.350 lejes követelése fejében elárverezteteti szeptember harmadikán Molnár Bálint mehalai félházát és egy félteleket összesen 18 ezer lej kikiáltási áron. Szeptember 11-re van kitűzve özvegy Joszt Mátyásné gyárvárosi házának az elárverezése a Banca de scont kérelmére 118.000 lejes kikiáltási ár mellett 500 ezer lej tartozás miatt. Szeptember 12-én a posta- és táviradaigazgatóság kérelmére dobra kerül Palugyai Miklós szabadválvi fél háza 300.000 lejes kikiáltási ár mellett 594.500 lej követelés biztosítására.

Szeptember 13-án Demuth Jakab Demuth Sándorné két paráci ingatlanának felerészét árverezteteti el 19 ezer 800 lej fejében 22.500 és 15.000 lejes kikiáltási áron. Szeptember 13-án Schubert Péter kérelmére árverésre kerül Firneisz János gyárvárosi háza 54.000 lejes kikiáltási ár mellett 151.868 lej tartozás miatt. Szeptember 17-én Miliánko Stanko 25.580 lejes követelésének fedezetéül Golubov Lyubimir ruina két ingatlanát árverezik el 202.000 és 185.000 lejes kikiáltási áron. Szeptember 18-án özvegy Reiter Ádámné 6500 lejes követelése fejében elárverezteteti Casap Miksa és Lena mosnicai lakosok ingatlanát 50.000 lejes kikiáltási áron. Szeptember 22-én a Pisechiai (hidasligeti) Népbank kérelmére

Franczen Károly, Heksch Bertalan és Vidu Ödön két ingatlanát árverezik el 140.000 lejes tartozásért 160 ezer, illetve 103.250 lejes kikiáltási áron.

Szeptember 21-én Bratianu Radu 568.698 lejes követelése biztosítására elárverezteteti Ürményi Fülöp-börgyár józsefvárosi ingatlanát 2.640.000 lejes kikiáltási ár mellett. Szeptember 28-án Fisteá Ádám 20.000 lejes követelésének fejében árverésre kerül Flekn Henrik paráci háza 38.500 lejes kikiáltási áron. Szeptember 28-án a Timisiana bank elárverezteteti 4 millió 220.000 lejes követelésének fedezésére a Gombásné, Haunold Cecilia tulajdonát képező Korona-szálló felét 2.810.000 lejes kikiáltási ár mellett.

Szeptember 29-én Csávossy József és Endre báró kérelmére ötvengyezer lejes követelésük biztosítására a román állam egyik belvárosi háza kerül árverésre 80.000 lejes kikiáltási ár mellett.

Október hó 1-én az Albina Nagyszabeni Hitelintézet temesvári fiókjára elárverezteteti Novac Marcovné szabadválvi házat 200.000 lejes kikiáltási áron 250.000 lej tartozás fejében. Október 5-én ugyancsak az Albina Hitelintézet 1.900.000 lejes követelése biztosítása végett Micsa Ion, Micsa Persida és Micsa Coma esernyeházi lakosok tizenegy ingatlanát árverezteteti el összesen 2.170.000 le-

Ingatlan eladások Aradon

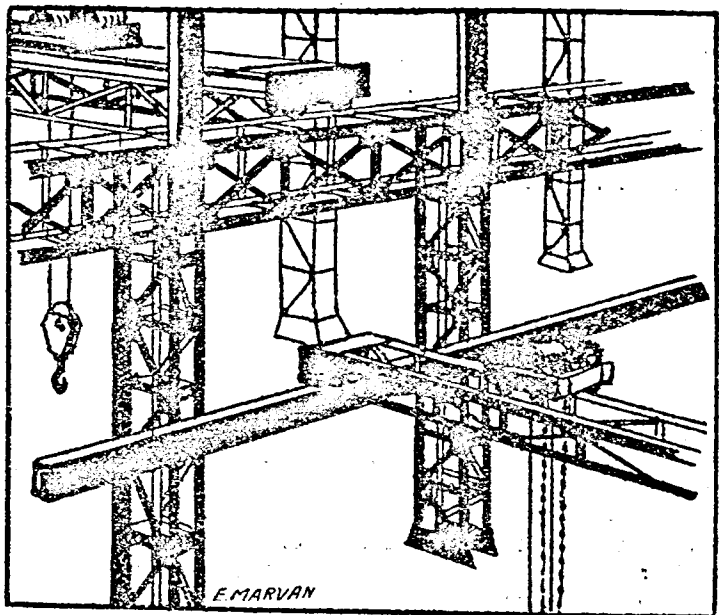
„Confecio” ipari és kereskedelmi vállalat eladta a Bercsenyi Miklós-ucca 8. számú házat 105 négyszögölnyi területtel 500.000 lejért Láng Illés és nejének. — Szilvássy Ilma eladott egy 182 négyszögöles telket 30.000 lejért Szabó Mihályné és társának. — Nagy Gy. Gergely és neje eladtak a Str. Horajiu 16a. szám alatt egy 245 négyszögöles telket 180.000 lejért Bodea Abrosie és társainak. Szuperits András és neje eladták a Calea A. Șaguna 17. számú 60 négyszögöles beltelkes házat 300.000 lejért Vladár Emiliának. — Hanga György eladta a Str. Sava Raicu 220. sz. 366 négyszögöles üres telket 20.000 lejért Puterity Mária-nak.

Straub Péter és neje eladták a Str. Rahovei 170. sz. házat 180.000 lejért Macean Nicolea és nejének. — Ernszt János és neje eladták a Calea Aurel Vlaicu 200. sz. 152 négyszögöles telket 38.000 lejért Kovács István és nejének. „Confecio” ipari és kereskedelmi vállalat eladta a Str. Cercetașilor 13. sz. házat 124 négyszögölnyi területtel Dein Miklós és nejének.

AZ ARAD-CSANÁDI GAZDASÁGI TAKARÉKPÉNZTÁR mely az Arad-környéki gazdasági életben intenzív részt vállalt, fiókintézetét fokozatosan kiépíti, hogy a környék gazdasági kapcsolatait az anyaintézetrel közvetlenebbé tegye. Szeptember elsejétől kezdve Borosjenőn is fiókintézetet nyit, míg Kőrösbökényben expozitúrát állít fel.

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.
Capital Social Lei 350.000.000 deplin vărsat
UZINELE în ARAD.

Construcțiuni de fier,
stâlpi și suportți nituiți,
Acoperișuri Polonceau
poduri și construcțiuni statice,
Mașini de ridicat.

Pentru oferte a se adresa
Direcțiunea Uzinelor Arad

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNACFabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

Fatma,**Arad, gyárt**

mindennemű fehér és litografált bádogdobozokat, rézkillincset és ajtócímeket, különböző tömegeikket ???

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

„CARMEN”FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA Cluj / Centru

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekecipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mű-
szerek: Hartmann & Braun.Szénkefék: Sächsische Dina-
mobürstenfabrik. Motorok!
Bayerische Motorenwerke

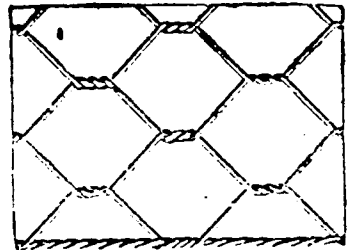
Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Industria Textilă
Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din ArdealErdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Többször csavart

horganyozott
sodronykerítésnégyféle luckbőségben, külön-
böző drótvastagságban szállít bár-
milyen mennyiségben, valamint
tűskeshuzal sodronyszöveteket,
vas- és rézhutorokat, sodrony-
ágybetéteket legolcsóbb árban

Pásztori és Hettmann

Erdély legnagyobb vas- és réz-
butorgyára BRASOV. Gyár:
Hátsó-u. 66. Telefon: 481. Rak-
tár: Kórház-u. 32. Telefon: 482**„VICTORIA”**PRIMA FABRICA ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORARUGYAR

Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

șireturi pentru
ghete, trese, șireturi de
lama goufrate, șuitașuri și dife-
rite articole de pasmanterie
de prima calitate

Gyárt:

mindennemű
cipőfűzőt, lámaszegőt,
sujtást, tressel borítást és külön-
böző speciális paszományarut
elsősorú kivitelben

:: Telegram: Pasmanteria Victoria ::

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Décs, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőké 85 millió lej

Minden bankügy-
letet legelő-
nyösebben
végez.Aruraktárai
a vasut
mellettEngedélyezett
devizahely.Betéteket
elfogad!Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Torda
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz.-Keresztúron. Szászvá-
renyvidéki Takarékpénztár és Hitel-
bank Rt. Hunyadban és Népr.
váltó Hitelbank Rt. Szamosújváron.**„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”**Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

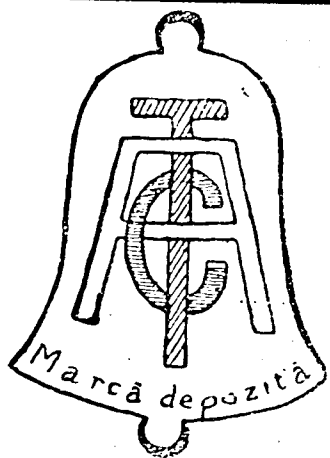
Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.: } TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak:

In față pe un an
Bellöldön egész évre
Pentru particulari, comercianți și industriași 1000 lei
Pentru bănci și instituțiuni financiare 2000 lei
Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1000 lei
Bankoknak és pénzügyintézeteknek 2000 lei
Pentru străinătate }
Külföldre } 1500 leiJumătate an { 600 lei
1200 lei
Félévre } 1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm². } 20 lei
Cimlapon I. oldalon cm²-ként }
In text } 15 lei
Szövegoldalon }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

Cu această marcă este prevăzut fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrica

„TACĂMUL” din CLUJ.

•••••

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii „TACĂMUL” fabrică de argintării, Cluj, Str. N. Iorga N. 11/A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCĂ, COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghivó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellēmesebb olthont nyujlja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Különő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhhet egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigoruan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Industria Sârmei S.A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM” Cluj.

Telefon: 440, 347.

Sârmă laminată, fier de beton, cue de tot felul, sârmă arsă, sârmă arămită, sârmă ghimpată, sârmă de oțel, incuetoare de saci, arcuiri de mobile, agrașe, sârmă zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tuskéhuzal, acélhuzal, vashuzal, rezelt, vashuzal horganyzott, szög minden méretben, zsákkötőző drótok, irodakapcsok, butorrugó, vashuzal, fényes, lágyított.

Walzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art, Drahtgeglüht blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stacheldraht, Möbelfedern, Werdernadeln, Sackverschlüsse.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale:

CLUJ-KOLOZSVÁR.

Alapítottott: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Ducursale—Fiókiintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—Sitró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszereďa, Án martin-Ciuc—Csikszen tmárton, Târgul-Secușc—Kézdivásárhely, Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. —: Expozituri—Kirendeltségek: Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița—Románă—Maroshévíz.

Elfogad: BETÉTEKET.

Leszámítol: VÁLTÓKAT

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselőjét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító Részvénytárs.-nak

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkái 30 millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben véggez. — Engedélyezett devizahely. — Átutalás a bel- és külföld bármely piacára.